

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 17 (1902)

П'ятниця, 22 квітня 2016 р.

Видавється з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

ЯК ПРОУКРАЇНСЬКИХ КРИМЧАН ПРИНИЗИЛИ У ЛЬВОВІ

(АБО НЕВЕСЕЛІ РОЗДУМИ ПРО НЕПАТРІОТИЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ПОСТМАЙДАННІЙ УКРАЇНІ)

Сергей ЛАЩЕНКО

Вчора зателефонував приятель з Києва. Ледве стримуючи хвилювання, він просив чимскоріш, не зволікаючи, розібратися у кричущому випадку. Кримську родину, яка з 2014 року проживає у Львові і чий глава сім'ї зараз воє в зоні АТО, брутально викидають на вулицю. Виштовхує на весняний холод хазяйка, з якою було укладено договір про оренду житла й якій біженці досі платили регулярно, без затримок. Сьогодні з самого ранку виїхав на Сихівський житловий масив, де й проживає Олеся Шеїна з дітьми. Побачив не-прибрану квартиру: кримчанка вже пакує речі – таки домовилися з господиною, що за три дні підшукає собі інше житло. Не надворі ж очувати! Сини Олесі намагалися зосередитися і вчити уроки... Але це важко ім давалося, бо вони були дуже знервовані після вчорашньої подїї. Якщо розібралися детальніше, то ось що відбулося.

У НАС НЕ БУЛО НЕСПРИЙНЯТТЯ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ...

«Ми переїхали до Львова, бо наша родина категорично не сприяла окупaciї Криму росіянами, — каже Олеся. — І навіть наші хлопчики-школярі визначилися відразу: вони з Україною! І не тому, що коріння у нас західноукраїнське. Скоріше, навпаки. Сергій — корінний кримчанин, його мама також народилася в Криму. І її батьки — також корінні кримчани! По моїй лінії — батько з Дніпропетров-

щини, а мама народилася в Грузії. Вона переїхала до Криму як донька військового, а тато поїхав у Крим на навчання. Так вони й познайомилися в Сімферополі... Галицьких коренів у нас зовсім немає, просто ми колись лікувалися в Трускавці, бували в Карпатах. У нас не було несприйняття Західної України — навпаки галичани здалися нам дуже доброзичливими. Ще у нас був варіант, відіїхавши з Криму, облаштуватися в Дніпропетровську або в Одесі. В Дніпрі — далекі родичі, в Одесі — море... Але, довго обговорюючи це питання, ми таки зупинилися на Львові. Були переконані, що Росія сюди точно не діде. В Одесі дуже добре те, що є море. А наші діти безмежно люблять море! Але після відомих травневих подій в Одесі ми вирішили не ризикувати. Бо появи «зелених чоловіків» ще й в Одесі ми б однозначно не перенесли. Краще Львів, який точно не піддається і ніколи не запросить до себе чужинців! Хоча деякі кримчани нас лякали — не варто, мовляв, їхати до бандерівців... Але ми їх не послухали».

ЧОЛОВІКУ ЗАПРОПОНУВАЛИ ФОРМУ... 56-ГО РОЗМІРУ

Звісно, я не міг не запитати Олесю про чоловіка, який зараз воє. Бо це ж не другорядна деталь. Воїн захищає Україну, а тут з родиною таке витворяють! Як дружина поставилася до того, що Сергія, хворого на виразку шлунку і «блібліетника» (через поганий зір), визнали здоровим і послали на війну?

(Продовження на 3-й стор.)

Добре, коли тато був поряд!

ДЕРЖАВА БУДУЄТЬСЯ НИНІ...

ГІБРИДНА ВІЙНА: ДЕРЖАВА-КОЛАБОРАНТ ПРОТИ ГРОМАДЯН?

Валентин БУТ

Тема ставлення того покруча, якого ми витворили за двадцять п'ять років і якого звемо державою, до нас, громадян, не є ані новою, ані якоюсь особливою. Й присвячені без перебільшення тисячі статей, сотні годин ефірного часу найрізноманітніших talk-show, на ній невтомно піариться наша привладна «опозиція», до неї перед кожними виборами звертається наша влада, щоразу обіцяючи вихід на новий рівень стосунків держава-громадянин. Здається, ми вже звикли у тих стосунках до всього і здивувати нас чимось навряд чи можливо. Аж тут вона, неласка, якою так вишукано вивертається до нас своїм широким задом, так прошкрабе по ще не пришерхлих ранах, не забуваючи при тому все тісніше затягувати удавку на нашій ший, що мимоволі

виникає думка, що з нею таки щось треба робити, доки не запізно, доки удавка не затягнулася до кінця. Насправді, гібридну війну проти української нації першим розпочав зовсім не зварійований президент Москівї. Ще задовго до того, як по Криму, мов тартани, поширились зелені марсіани, українська влада упродовж двох десятиріч вела неоголошенню війну проти власного народу. Це була справжня війна, в результаті якої було зруйновано економіку, інфраструктуру країни, нищилася мова нації, нищився її інтелект, винищувалось населення. За порівнянням короткий час з високорозвинutoї індустріальної країни нас перетворено на руйну, де плем'я дрібних купи-продайдців намагається вижити серед сваволі злодійської «еліти». За ці роки Україна зазнала не одних лише економічних втрат — безнадійно відсталася від світу в сфері тонких технологій, втратила свій промисловий, науковий потенціал, — але й втрати людських. Від початку 90-х ми втратили кожного сьомого свого мешканця. Кожного сьомого! Це в той час,

зростанням цін, прогресуючим безробіттям...

Все викладене вище не потребує якихось особливих доказів, бо, по-при різний досвід, кожен з нас є живим свідком того. А проте, аби не втрачати конкретики, дозволю собі проілюструвати ту війну влади проти свого народу прикладами з власного досвіду, які, як на мене, є досить показовими.

Працюючи вчителями за мізерну платню та маючи трьох дітей, ми з дружиною не могли й мріяти про те, щоб за ті копійки забезпечити навчання всіх трьох у вищій школі, яке в середині 90-х майже всуціль стало платним. Саме тому мені довелося продати збудоване ще наприкінці вісімдесятих суденце і купити великий, шістнадцятиметровий корпус, над яким працював упродовж трьох років, передбовуєючи його на просту вітрильно-моторну яхту. В планах було використовувати її для туристичних екскурсій уздовж берегів Криму, а чи для комерційних рейсів на Стамбул, пропозиції щодо яких вже мав. На жаль, невдовзі після спуску на воду судно загинуло під час білого шквалу. Я опинився у скаженому становищі — з боргами і, що найгірше, — з невблаганим часом на плечах, адже вже наступного року закінчувала школу старша доня.

Того разу все обійшлося. Літні підробітки на перебудованій на прогулянковий вітрильник шлюпці дали можливість забезпечити сплату за навчання доньки, але вже в 1998 році держава... припинила виплачувати вчителям зарплату. Що то означало для сім'ї з трьома дітьми, де обоє батьків залежали виключно від тієї зарплати, можна лише згадуватись. Неймовірна річ, але наприкінці ХХ сторіччя ми бували тижнями сиділи без хліба, випікаючи коржі з перемелених зернівідходів, званих у нашій сім'ї мерзаччиками та хануріками. Те знущання тривало вісім місяців, півтора з яких ми страйкували, і навіть попри шалений тиск на колектив, перемогли. Нам почали виплачувати гроши. На жаль, те не вирішувало моєї проблеми, адже саме того року вступив до університету син. Відтак настінні пошуки хоч якоїсь можливості заробити додаткові гроші привели зрештою до Чорноморська, де біля прічалів дівізіону ракетних катерів, що у бухті Вузькій, було затоплено в часи анархії з роздлом флоту п'ять невеликих суден та плавучих причалів. Розглянувшись, запропонував командирові в'ч кавторангові Сізонову О. В. підніти той флот. Пан Сізонов радо погодився.

(Продовження на 10-й стор.)

**КРИМСЬКА
СВІТЛИЦЯ**

Засновники:

Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів неється авторами.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.

Матеріали для друку приймаються в електронному вигляді. Редакція залишає за собою право скороочувати публікації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
бул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журналне
видавництво»

03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 3712800300584
в УДКСУ у м. Київ
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплатна, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050) 310-56-63

ПОРОШЕНКО ЗАВІВ, ЩО УЗГОДИВ ІЗ ПУТИНИМ «ПЕВНИЙ АЛГОРИТМ ЗВІЛЬНЕННЯ САВЧЕНКО»

Президент України Петро Порошенко заявляє, що йому вдалося узгодити з російським лідером Володимиром Путіним певний алгоритм звільнення української льотчиці та народного депутата України Надії Савченко.

Як передає кореспондент УНІАН, про це повідомив Президент України Петро Порошенко на спільній пресконференції з Прем'єр-міністром Королівства Данія Ларсом Льюкком Расмуссеном у Києві. «Вчора я ініціював телефонну розмову з Путіним. На основі попередніх напрацювань, мені здається, нам вдалося узгодити певний алгоритм звільнення Надії», — заявив він.

«Як ви знаєте, вчора суд виніс рішення у справі російських ГРУшників Ерофеєва та Александрова, і це рішення суду відкриває певні можливості для задіяння механізму обміну», — додав президент. «Однак я дуже просив від всіх уникнути спекуляцій з цього приводу, з приводу термінів повернення та будь-яких подальших кроків — це питання не може бути предметом для політичних ігор», — заявив П. Порошенко.

* * *

Переговори про звільнення Надії Савченко просуваються: українські та російські дип-

ломати обговорюють можливі строки її повернення в Україну. Про це на прес-конференції розповів міністр юстиції Павло Петренко, повідомляє кореспондент «Укрінформу».

За словами міністра, чинні міжнародні угоди передбачають певні строки, раніше яких Савченко не може повернутися додому. «Однак ми намагаємося пришвидшити цей процес, оскільки здоров'я Надії погіршується. Росія дає певні сигнали з цього приводу, зокрема публікація в Інтерфаксі, однак ми б хотіли отримати офіційну точку зору російської сторони», — зазначив міністр.

Він також пообіцяв регулярно повідомляти про хід перевовин щодо звільнення Надії Савченко.

«Процес вимагає менше заяв, а побільше дій, перевовин, у тому числі і непублічних», — наголосив очільник Мін'юсту.

Нагадаємо, 22 березня суд у Росії засудив Надію Савченко, викрадену і незаконно переправлену на територію РФ, до 22 років ув'язнення за сфальсифікованим обвинуваченням. Українка 6 квітня оголосила сухе голодаування, яке припинила 19 квітня.

Наразі все більш реальним видається обмін Савченко на російських військовослужбов-

ців Єрофеєва та Александрова, які були засуджені в Україні до 14 років позбавлення волі.

* * *

У Кремлі вважають, що український літак зможе прилетіти за українською льотчицею і народним депутатом Надією Савченко, але про терміни поки говорити рано.

Про це журналістам сказав прес-секретар президента РФ Дмитро Песков, відповідаючи на запитання кореспондента УНІАН, чи зможе, і якщо зможе, то коли, прилетіти за Савченко літак Президента України.

«Українські літаки літають в РФ регулярно — і чартерні рейси, і інші. Тут жодних проблем немає. Повторюю: поки щодо долі Савченко будь-яких елементів, які можна було б сказати, немає», — зазначив Песков.

Як повідомляє УНІАН, 19 квітня Президент України Петро Порошенко заявив про готовність направити свій літак в РФ, щоб повернути Савченко додому.

УКРАЇНА ГОТОВА ПРИЄДНАТИСЯ ДО ЧОРНОМОРСЬКОЇ ФЛОТИЛІЇ ПІД ЕГДОЮ НАТО

єднається до флотилії», — заявив П. Порошенко на спільній із Президентом Румунії пресконференції у Бухаресті в четвер.

Відповідаючи на запитання агентства «Інтерфакс-Україна» стосовно подробиць Чорноморської флотилії, Президент України зазначив, що з такою ініціативою виступила румунська сторона з огляду на зміну безпекової ситуації в регіоні.

«Ситуація безпеки в Чорному морі кардинально змінилася. Вона потребує нових рішень, нових пропозицій і нових підходів. Ми підтримуємо ініціативу Румунії щодо спільної флотилії НАТО і наголошуємо, що ми готові приєднатися, як тільки ця ініціатива буде затверджена і підтримана Альянсом. Саме про це ми говорили з паном президентом», — сказав П. Порошенко.

«Ми обговорили питання безпеки в Чорноморському регіоні у зв'язку з мілітаризацією Росією Криму. Хотіли б запропонувати нові підходи для гарантування безпеки. Ми розглядаємо спільну ініціативу щодо створення Чорноморської флотилії під керівництвом НАТО, яка має на меті посилення присутності Альянсу для зміцнення безпеки на Чорному морі. Україна із задоволенням при-

МІНІСТР ЧЕРНИШ: ВОЕННИМ ШЛЯХОМ КРИМ НЕ ПОВЕРНУТИ

практичні кроки, які ми можемо якісь один захід зробити, ну, відключити електроенергію — і відразу все зміниться. Ситуативність ухвалення рішень, фрагментарність якраз і є нашою слабкою стороною», — сказав він.

Як відомо, в новому Кабініні у середу створили нове міністерство — з питань тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених осіб. (pravda.com.ua)

на бути «фрагментарною».

«Тут йдеться ж не про те, що ми можемо якісь один захід зробити, ну, відключити електроенергію — і відразу все зміниться. Ситуативність ухвалення рішень, фрагментарність якраз і є нашою слабкою стороною», — сказав він.

Як відомо, в новому Кабініні у середу створили нове міністерство — з питань тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених осіб. (pravda.com.ua)

ПЕРШИЙ ПОСІБНИК З НЕНАСИЛЬНИЦЬКОЮ БОРТЬБИ ПРОТИ ОКУПАЦІЇ З'ЯВИВСЯ В УКРАЇНІ

Перший посібник з практики ненасильницького спротиву для населення тимчасово окупованих Росією територій з'явився в Україні. Його розробила ГО «Центр стратегічних досліджень». Про це поінформувала перший заступник міністра інформаційної політики України Еміне Джеппар під час презентації посібника в «Укрінформі».

«Брошурою розробив Центр стратегічних досліджень. Вона є виключно в електронному варіанті. Це було зроблено умисно, адже електронний варіант не знає кордонів. Ми будемо закликати ЗМІ розміщувати цю брошуру на своїх носіях, аби максимально донести цю інформацію до споживача — до кримчан та жителів сходу України. Ця брошуря містить конкретні рекомендації, що робити в умовах окупації, пояснює, чому це важливо», — наголосила Джеппар.

Вона наголосила на тому, що найперше ненасильницький спротив дає можливість кожному реалізовувати своє право на боротьбу і відстоювати свою позицію, що він має на меті делегітимацію режиму окупантів, де-

монстрацію того, що він не контролює ні населення, ні територію, його мета також — викликати сумніви усередині російського суспільства щодо стабільності окупантів Криму та Донбасу.

Як доповнив голова правління Центру стратегічних досліджень Павло Жовніренко, конкретна мета посібника — дати історію, теорію, практичні приклади ненасильницької боротьби і запропонувати заходи безпеки.

«Ми розуміємо, що маємо справу з пропрессивним режимом, і те, що проходить у демократичних країнах як ненасильницький спротив, Росією сприймається зовсім по-іншому. Там зараз внесені законопроекти про підсилення боротьби з «тероризмом», «екстремістською діяльністю» — і є їх засуджені в усьому світі», — сказав він.

Жовніренко зазначив також, що

ненасильницький спротив має таку важливість мету, як розвіяти страхи, які намагаються насадити окупанти. «Ми намагалися дати алгоритм як

групам людей, так і індивідуально людині, яка хоче боротися, але не може в руки взяти зброю з різних причин».

Як зазначалося, посібник вже є в Інтернеті на сайті ГО «Центр стратегічних досліджень». Перший його варіант зроблений російською мовою, зараз готується український переклад, і, взагалі, робота над ним триває. В кінці посібника надані контакти, за якими можна звертатися за консультацією.

* * *

R. S. Цікаво, чи сподобили теоретики ненасильницької боротьби свою розробку інструкцією, як поводитися борцям-практикам, якщо спецслужби в Криму застукають їх за читанням такого посібника? От би придумали таке, що як тільки ФСБ на поріг, — а посібник на комп'ютері взяв і самознищився — нехай гризуть лікті! (Свої, бажано...).

ЯК ПРОУКРАЇНСЬКИХ КРИМЧАН ПРИНИЗИЛИ У ЛЬВОВІ

(Закінчення.)

Поч. на 1-й стор.)

Фіксую про себе, що Олеся відповідає спокійно; не видно ні роздратування, ні намагання будь-якою ціною викликати у журналіста співчуття. Вона, перш за все, — громадянка, а вже потім — людина, на яку раптово звалися чимало проблем. І це не може не викликати симпатій. Отже, слухаємо Олесю:

«Не можу сказати, що я була в захваті від того, що чоловіка привезли. Ми одні у великому чужому місті, родичів немає... Сергія мобілізували в березні 2015 року, я тоді ще й роботи ніякої не мала. Ми ходили і до військкома, і у військову прокуратуру. Пояснювали, що у нас двоє дітей, що недавно переїхали, що необлаштовані поки... Треба ж і в школу дітей відвести, і на гуртки; тряпляється, що і в поліклініку треба, і в аптеку... Але ці деталі нікого не зацікавили. На стан здоров'я чоловіка також ніхто не звернув увагу. Я розумію: повинна людина служити, значить, нехай служить! Але як воювати з виразкою шлунку? Я й тут ледве спроявлялася з його хворобою, постійно підліковувала, варила дієтичні страви, а як йому тепер бути одному та ще й в умовах бойових дій? Жодної медкомісії не було. Я не вважаю медкомісією формальну п'ятихвилинну пробіжку у військкоматі. Медики за цей час і серце прослухати не встигли б. Навіть якби у Сергія було запалення легень, вони б цього не виявили. А головне — як можна людину з поганим зором відправити в артилерію і поставити навідником гармати? А він же інженер-будівельник, і міг би значно більшу користь армії принести в інженерних військах! Тепер я посилаю чоловікові таблетки, причому не лише йому одному, а й деяким його побратимам. Адже якже постачання в ЗСУ — всім відомо. Ми й форму купували за свої гроши — звісно, волонтери трохи допомагали... Але не Збройні Сили. Однострай, який було запропоновано армією, мав... 56-й розмір. Сергію така форма, зрозуміло, не підійшла. І літні, і зimotov formu mi vymusneni buili

купувати самі. Обмундирування, перчатки, наколінники — все!».

НЕСПОДІВАНИЙ ЛЯПАС РОДИНІ ЗАХИСНИКА

Чому так вчинила хазяйка, Олеся може лише здогадуватися. Наймовірніше, що знайшла якось вигіднішого клієнта. Останній аванс за три місяці родина заплатила приблизно півмісяця тому. І власница тоді навіть не натякнула, що збирається розривати договір. Не сказала і про підвищення орендної плати. А тут раптом приїхала і відразу до кримчанки з претензіями. Мовляв, вони повинні негайно виїхати. Надто вже несподівано і радикально... А потім — хазяйка викликала поліцію. А ще було троє найнятих нею людей, які готові були викидати речі на вулицю. Спочатку Олеся категорично відмовилася покидати квартиру. Мабуть, на її місці протестував би кожен, хто повірив у силу офіційного договору. Мабуть, тому поліція викликала підкріплення, хоч жодного опору тендітна жінка з двома школярами не чинила та й не могла б чинити. Хазяйка наполягала на тому, щоб очистити квартиру і їхати у відділок всім разом. Але оскільки діти не поміщаються у автівці, то їм довелося чекати на подвір'ї. Уявляєте, який стрес пережили 9-річний Костянтин і 11-річний Ярослав? І це після того, як господиня голосно, щоб чули усі навколо, обзвивала їхню родину «сепаратистами»? Добре, що знайомий кримчанин підіхав і побув з ними, доки мама не повернулася. Андрій заспокоював школярів, як міг. Але хлопчики й дотепер не хочуть виходити з квартири. Отримали перший урок «патріотизму»? А стосовно Андрія, який примчав на виручку, то Олеся колись познайомилася з його дружиною на проукраїнському мітингу в Сімферополі. Відтоді вони — «друзі по нещастю» і краще, ніж будь-хто, розуміють одне одного. Але ж у нинішній ситуації друзями по нещастю повинні бути всі українці, а не вибірково!

«Мене б повіністю влаштувало, якби господина хоч два місяці дозволила нам пожити, — каже Олеся. — Чоловік би якраз повер-

нувся зі сходу... До того ж ми оплатили квартиру на два місяці наперед, до 20 червня. Я й сказала, що ми поживемо в квартирі ще ці два місяці і розійдемося по-людськи. Навіть готові заплатити «зверху», тобто більше від домовленої суми. Адже я розумію, що кон'юнктура ринку змінилася, ціни вирошли... Хоча в договорі було прописано, що раз на рік власниця може піднімати ціну. Але вона жодного разу не зателефонувала і не запропонувала переглянути ціну. Коли ми два роки тому уклали договір, вона з'являлася у перші місяці, а потім перестала. Її влаштовувала, що я перераховувала гроші на карту, за комуналні послуги платила сама, і косметичний ремонт ми також робили самі. У ванній не було ні стійки для душу, ні шторки... Ми все це поставили самі. Не функціонував бойлер — ми також відремонтували його самі... Люстру замінили самі... Ми зробили квартиру крашою, а не гіршою. Все це залишилось та, ми ж не збираємося нічого забирати!».

ПРОСТО НАМ ТРАПИЛАСЯ ТАКА ГОСПОДИНЯ...

Інколи ми дивуємося: чому так скоро вивітрюється дух Майдану? Там же всі були як брати! Але, видно, розчарування породжується ось такими «дрібницями» нашого життя. А скільки ж їх у кожного! Запитав у Олесі, чи не триматиме вона образу на всіх львів'ян? Кримчанка заперечує: «Ну не всі ж такі, як ця пані... Коли ми тільки переїхали з Криму, то нас у Львові дуже добре зустріли. Ми швидко оформили всі необхідні папери. Перші півроку отримували допомогу по безробіттю. А далі вже довелося розраховувати на себе. Добре, що чоловік зміг влаштуватися на роботу. Але тепер, коли я одна, мені треба і нагодувати дітей, і відвести їх в школу, і забрати звідти, й уроки перевірити... У рідному місті завжди є родичі, друзі та знайомі, які готові допомогти. А як бути в чужому місті? А ще ж і на роботу мені треба ходити, бо інакше ми не виживемо. Прикро, що з нами

сталася ця неприємна історія, але я не переношу це на весь Львів. У місті багато хороших людей. Просто нам трапилася така господиня... — закінчує свою розповідь кримчанка.

* * *

...Ну це Олеся не переносить випадок на весь Львів. Вона має право на своє бачення. Я ж мимоволі переношу — і на Львів, і на всю Україну. Бо клімат у країні мав би бути іншим. Хіба це нормальну, коли донецькі сепаратисти спокійно проводять час у київських ресторанах? Коли київські прихильники «руssкого міра» на своїх колорадських збіговиськах ляшуть незалежну Україн

Сергій ЛАЩЕНКО

P. S. Поки що Олеся не радиться з юристами. Але вже відома реакція деяких людей, які чули про цей кричущий випадок. Скажімо, висловили своє занепокоєння представники «Союзу українців Донбасу і Криму» Ольга Грушко та Володимир Шиян, які також вимушенню були покинуті Севастополь після окупації Криму Росією; капітан другого рангу ВМС України Тимур Баротов (організація «Кримська хвіля»), колишній викладач філософії Луганського університету Володимир Сабадуха та інші. Звісно, ті люди, які відстоювали інтереси України і втратили при цьому житло та роботу, як ніхто інший, добре розуміють проблеми молодої кримської родини. Вони хотіли б бачити позицію галицької громади більш патріотичною і більш принциповою.

ЗАХИСТИТИ ЗАХИСНИКІВ

Солдати, які повертаються із зони АТО, нерідко мають фізичне каліцтво чи порушення психіки. Але в мирному житті захисники Батьківщини часто наштовхуються на байдужість. Вони не знають своїх прав і потребують правової допомоги. Саме цим проблемам була присвячена розмова «Хто захищить захисників: права та пільги для учасників АТО», яка відбулася в столичній книгарні «Є» в рамках мере-жевого проекту «Є».

У розмові взяли участь активіст Юридичної сотні Максим Діжечко, директор Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Юрій Рудюк і начальник відділу цього Центру Ніна Махіна. Модератором заходу виступила Олена Задорожна.

Роки два тому Леся Василенко й Ірина Ляюк заснували Юридичну сотню. Фахівці-правознавці написа-

ли пам'ятки для солдатів про їхні права та обов'язки. Відомий випадок, коли командир наказав розтопити цими матеріалами пічку, але солдати відповіли, що читатимуть. Вже чимало волонтерів, пропрацювавши два роки, залишили Юридичну сотню. Максим Діжечко написав у Фейсбуці, що збирає «юридичну армію» для безоплатної роботи. Вже записалося 73 особи.

Юридична сотня — це громадська організація. А майже рік тому в Україні відкрито 100 центрів з наданням безоплатної вторинної правової допомоги (зокрема, такий центр є на Київському залізничному вокзалі). Це — державні установи, які підпорядковуються Міністерству юстиції. Вони доручають адвокатам чи своїм штатним юристам представництво інтересів особи у суді та складання документів, необхідних для захисту прав особи у

суді. Право на безоплатну вторинну правову допомогу мають ветерани війни, малозабезпеченні особи, діти-сироти, особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, тощо.

Учасники АТО мають право отримати земельну ділянку, піти на пенсію у віці 55 років. Але часто їм відмовляють. Вони звертаються в центри безоплатної вторинної правової допомоги. Юрій Рудюк говорить, що юристи центрів вигралі безкоштовно вже не одну судову справу.

Учасники розмови зазначили, що закони в нас хороши, але більшість їх не виконується. Нам потрібно зробити державу правовою і навчитися жити згідно з законами.

Про розташування та контакти центрів правової допомоги можна дізнатись на сайті www.legalaid.gov.ua або в операторів гарячої лінії 0-800-213-103 (безкоштовно зі стаціонарних і мобільних телефонів).

Анатолій
ЗБОРОВСЬКИЙ

м. Ірпінь

В УКРАЇНІ ЗАРЕЄСТРОВАНО ПОНДІЛ МІЛІОНА ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ

Станом на 11 квітня цього року на обліку перебуває 1 млн. 774 тис. 976 внутрішніх переселенців з Донбасу та Криму, повідомила прес-служба Міністерства соціальної політики України.

Як наголошується в повідомленні, за даними структурних підрозділів соціального захисту населення обласних та Київської міської державних адміністрацій, на обліку перебувають 1 427 406 сімей з Донбасу та Криму. Понад 794 тис. сімей переселенців звернулися за державною грошовою допомогою, понад 742 тис. сімей отримали її. Загальна сума перерахованих переселенцям коштів з початку 2016 року становила 887 тис. грн.

Як повідомляє УНІАН, за інформацією Міністерства соціальної політики, в Україні станом на 29 лютого на обліку перебувало 1 млн. 745 тис. 999 внутрішніх переселенців із Донбасу та Криму. При цьому до 14 березня їхня кількість скоротилася до 1 млн. 744 тис. 788 осіб, а до 4 квітня зросла до 1 млн. 760 тис. 972 осіб.

(УНІАН)

РОСІЯ ХОЧЕ ПОСЕЛИТИ В КРИМУ... КИТАЙСЬКИХ ПЕНСІОНЕРІВ

Росія розраховує, що Китай побудує в Криму будинки для людей похилого віку, в яких оселяться китайці та самотні росіяни. Про це повідомляє ТАСС.

«Китайські інвестори планують побудувати в Криму будинки для літніх співгromadjan i rosiyan», — повідомляє агентство з посиланням на так званого заступника голови Чорноморської асоціації міжнародного співробітництва Яна Епштейна.

За його словами, в Китаї не уточнили суму, яку планують витратити на будівництво, але розповіли, що у них в країні сьогодні проживає понад 200 млн. осіб віком понад 70 років, багато з яких «хотіли б виїхати в інше місце».

«Для нас вигода в тому, що вони вкладають кошти, щоб і ми могли зробити такі ж будинки для літніх людей, які не мають сім'ї», — сказав Епштейн.

За його даними, згідно з переписом населення 2015 року в Криму близько 617 тисяч осіб, старших працездатного віку — це 27% населення.

Нагадаємо, що так звана Чорноморська асоціація міжнародного співробітництва була створена окупальною владою Криму в березні 2016 року з метою «здійснення громадської та міжнародної дипломатії правового обґрунтування приєднання Криму до Російської Федерації на світовій політичній арені».

(ukrinform.ua)

У КРИМУ ФСБ «ШІЄ» ЖУРНАЛІСТАМ СПРАВИ ПРО СЕПАРАТИЗМ

У вівторок, 19 квітня, російські силовики провели низку обшукув у будинках кримчан. Сімох людей затримали і відправили на допит до ФСБ. Слідчі дії проводили в рамках кримінальної справи, порушені кримським управлінням ФСБ за фактом публікації у «Крим.Реалії», яку спецслужби кваліфікували за ст. 280.1 Кримінального кодексу Росії (сепаратизм). Це вже третя за час анексії півострова кримінальна справа за цією статтею.

Під підозру в авторстві «сепаратистського матеріалу» потрапив відомий кримський журналіст Микола Семена. Свідкам у справі проходять низка інших кримчан із Сімферополя, Ялти і Севастополя, деякі з яких не є журналістами. Після допитів у ФСБ усіх затриманих відпустили.

Інформацію про обшуки і затримання впродовж дня транслювали російські і кримські медіа. За їхніми повідомленнями, обшуки проводили за сімома кримськими адресами у Сімферополі, Ялті та Севастополі. У всіх вилучили комп’ютери та іншу оргтехніку.

У прокуратурі Криму, підконтрольній Москві, повідомили, що обшуки проводили на підставі рішення Київського районного суду Сімферополя. «Встановлено, що автор публікації, розміщеної на сайті інформаційної служби, зробив висловлювання, які закликають до проведення відносно півострова та його жителів ізоляційних заходів, що включають бойові операції», — зазначили у прокуратурі.

У російському наглядовому відомстві імені підозрюваного не називають. Однак кримські журналісти в соціальних мережах ще вранці повідомили, що йдеться про Миколу Семена. У Криму він відомий як авторитетний журналіст із багаторічним досвідом роботи в місцевих та українських ЗМІ. Кілька років тому Семена був експертом у рамках проекту «Інформаційного прес-центру» про виявлення «джинсі» і «мови ворожечі» в кримських медіа. Останніми роками перед російською анексією півострова він писав для всеукраїнських видань «День» і «Дзеркало тижня», а після подій весни 2014 року вийшов на пенсію. На якій підставі російські спецслужби визначили його як автора «сепаратистського» матеріалу в «Крим.Реалії», не повідомляють.

Керівництво Радіо «Свобода» заявляє, що захистить кримських колег і продовжуватиме інформувати про події на півострові.

Під час обшуку в Миколи Семени вилучили комп’ютер, у якому нібито знайшли його матеріали для видання. Про це пише в Facebook кримська журналістка Ліля Буджурова, проте підтвердження російських правоохоронних органів її словами немає.

У рамках кримінальної справи обшуки також провели в будинках інших кримчан, зокрема й журналістів, — за сімома адресами. Кримський адвокат Еміль Курбединов був присутній лише під час окремих слідчих дій. За його словами, Миколу Семену після допиту відпустили під підписку про невиїзд. Відпустили і решту затриманих.

У той самий час, слідчі ма-

Криму. Вона передбачає покарання до п'яти років позбавлення волі. Українські правозахисники неодноразово говорили, що ця стаття є механізмом для переслідування всіх незгодних з анексією Криму.

Цікаво, що, за повідомленнями російських правозахисників, статтю 280.1 Кримінального кодексу в самій Росії поки не застосовували, тобто судової практики за нею немає. У Криму ж за нею порушують вже третю кримінальну справу.

На факти обшуку і затримання у Криму 19 квітня відреагували українська влада та медіа-організації.

Голова Незалежної медіа-профспілки України Юрій Лукачов повідомив, що вже надіслав звернення до партнерських міжнародних організацій, зокрема до секретаря Спілки журналістів Росії Надії Ажгіної, в офісі Європейської Міжнародної Федерації журналістів, а також ОБСЄ з питань свободи ЗМІ.

«Те, що відбулось у Криму, свідчить про те, що окупантська влада продовжує лінію «на зачистку» півострова від залишків вільної журналістики. Вони намагаються посіяти страх, щоб залякати тих, хто не боїться передавати правдиву інформацію з Криму», — зазначив він.

У Міністерстві інформполітики України звернулись у прокуратуру АРК, СБУ, МЗС, а також до міжнародних організацій, зокрема до представника ОБСЄ з питань свободи ЗМІ, з проханням вжити заходів і відреагувати на обшуки і затримання журналістів у Криму.

«Затримання, арешти, політичні розправи, кримінальні справи стосовно журналістів, а також спроби знищити непідконтрольних окупантів журналістів в екстремізмі і сепаратизмі — підла полятика війства будь-якої форми свободи на півострові. Світ має дати жорстку оцінку подібним діям, особливо на тлі російської пропаганди, яка створює власну картину кримських подій і запевняє світ у тому, що всі жителі Криму насолоджуються життям у «рідній гавані», — сказав міністр Юрій Стець.

Подібні заяви робили і раніше, проте переслідування журналістів у Криму не припинились. Тому в українських медіа-організаціях зараз обговорюють питання про те, щоб почати кампанію щодо ініціювання процесу посилення санкцій відносно Росії саме у зв'язку з порушеннями прав кримських журналістів.

Вікторія ВЕСЕЛОВА
ua.krymr.com

М. Семена

США ЗАКЛИКАЛИ РОСІЮ ПРИПИНІТИ РЕЙДИ ПРОТИ ЗМІ В КРИМУ

Сполучені Штати рішуче засуджують затримання журналістів і обшуки щонайменше п'ятьох офісів засобів масової інформації в Криму, згідно з Федеральною службою безпеки Росії. Про це йдеться у заяві речника посольства США в Україні Джонатана Леллі, поширеній прес-службою посольства.

«Наскільки ми розуміємо, принаймні одного журналіста було затримано за нібито виступи проти російської окупації і анексії цієї української території. Ми закликаємо негайно звільнити цих журналістів і припинити рейди проти засобів масової інформації

російською окупацийною владою», — сказано у повідомленні. Леллі додав, що США «глибоко стурбовані збільшенням утисків незалежних засобів масової інформації та громадянського суспільства в Криму».

«Незгодних з позицією влади осіб та організацій примушують замовкнуті або виганяють, а міжнародних спостерігачів, як і раніше, позбавляють доступу на півострів. Такі дії — додаткові приклади того, що російська влада дедалі більше придушує незалежні голоси в Росії й окупованому нею Криму», — додали у відомстві. «Українська правда»

«Детектор медіа» побував у гостях у редакції «Крим.Реалії» — проекту Радіо «Свобода», який уже два роки працює для мешканців анексованого півострова. Його керівник Володимир Притула розповів про інших інформаторів та журналістів у Криму, дзвінки в ефір радіопрограм, рейтинги телепроекту та висвітлення кримської тематики українськими ЗМІ.

Проект української служби Радіо «Свобода» (інформаційної служби Radio Free Europe/Radio Liberty) «Крим.Реалії» стартував наприкінці березня 2014 року — одразу після референдуму ѹ окупації півострова Російською Федерацією. Кримський журналіст Володимир Притула спершу працював один — як спецкор Радіо «Свобода» в регіоні. За якийсь час команда «Крим.Реалії» вже налічувала 20 осіб, однак у середині літа 2014 року через небезпеку ѹ тиск російських спецслужб змушені була переїхати до Києва.

Від початку «Крим.Реалії» готує для свого сайту контент трьома мовами: російською, українською та кримськотатарською. Конвергентна редакція також створює дві програми в рамках «Радіо Крим.Реалії», які транслює Перший канал Національного радіо, телепередачу «Крим.Реалії», яку показує канал «24», і потім чимало окремих відеосюжетів.

Ми прийшли до офісу проекту «Крим.Реалії»

Володимир ПРИТУЛА:

ЖОДЕН КРИМСЬКИЙ ДЛЯ «КРИМ.РЕАЛІЇ»

ПРО РОЗВИТОК ПРОЕКТУ Й РОБОТУ ЖУРНАЛІСТІВ У КРИМУ

— Володимире, скільки людей починали проект «Крим.Реалії» ще на півострові та скільки працює над ним тепер — у Києві та в Криму?

— Починав я сам, бо був єдиним кореспондентом Радіо «Свобода» в Криму. Створення проекту «Крим.Реалії» стало відповідю корпорації на анексію та окупацію Криму Росією. Адже місією Радіо «Свобода» є донесення інформації на ті території їх тим людям, де є обмеження в свободі слова. Тож щойно ми побачили, що в Криму журналістам важко працювати, взялися за цей проект. Вже тоді, в березні 2014-го, відчувався тиск із боку «самооборони Криму», проросійських сил, були погрози, затримання, побиття медійників. Ми з керівництвом вирішили створювати спеціальний ресурс і одразу ж домовилися, що він буде транслювати нас для роботи на території Росії — я нам відмовили в акредитації.

— Тож як їм вдається там працювати? Це — журналісти чи просто інформатори?

— Наши журналісти там працюють під значним тиском і завжди під псевдонімами. В нас жоден кримський журналіст не пише під власним іменем, бо це небезично. І навіть ті, хто перехав до Києва. Адже там у них лишилися родичі, і для них це також становить загрозу. Наши автори є в різних регіонах.

Частину людей, які з нами співпрацюють, ФСБ-шники вдалося ідентифікувати, адже вони працювали за стандарти. Зокрема, брали інтервю в різних сторін: їх заликували, погрожували звільнити рідних, закрити бізнес, кинути в підвал. Де-то вже тепер припиняє співпрацю з нами через це (*навіть під час інтервю «Детектору медіа» пан Притула обговорював одного з авторів у розмові з директором української служби Радіо «Свобода» Мар'яною Драг — ДМ.*)

Автори з півострова повідомляють нам новини, пишуть матеріали. В рубриці «Точка зору» під псевдонімами друкуються кримські політологи та інші експерти. До нас долучаються й багато активістів, просто небайдужих людей. Вони надсилають фотографії та відео. А це робити там дуже важко. Нам пишуть спогади про окупацию — ми присвячуємо цьому спеціальну рубрику до першої та другої річниць. Відгук на цю ініціативу був дуже великий, не все змогли надрукувати. Люди надсилають свої міркування про те, що відбува-

ється, — це публікуємо в «Блогах».

Кількох наших колег із Криму затримувала поліція, відправляла у відділок, а потім викликала ФСБ, яка дозволяла, для кого вони знімають. Існує перлюстрація листування, прослуховування. Коли до Києва приїжджають активісти з Криму, вони завжди кажуть, що ми тут навіть не можемо уявити цього відчуття тотального контролю, яке панує там. Буває, наш журналіст домовиться про зустріч, а потім експерт відмовляється говорити.

На півострові тепер страшна цензура та обмеження на отримання інформації як у традиційних медіа — на телебаченні, радіо, в газетах, так і в Інтернеті. Все це під контролем російської влади та спецслужб.

Руки в ФСБ довгі. А ми мусимо забезпечити безпеку наших журналістів як у Криму, так і в Києві.

— Наскільки строго і як саме ви перевіряєте інформацію від активістів, перебуваючи в Києві?

— У нас є джерела та колеги, які не можуть з нами працювати, але яким ми можемо довірити — тож ми просимо їх перевірити ще раз. Намагаємося ставитися строго. Але бувають проколи, звісно. Намагаємося вчити ретельно перевірки фактів і молодих колег, які прийшли до нас працювати.

— Декілька місяців тому повідомлялося, що ваш сайт було заблоковано в Криму. А тепер він доступний кримчанам?

— Так, тепер нас можна вільно читати, ми не заблоковані. Кілька працівників нас блокували незаконно навіть за російськими нормами, але загалом такого офіційного рішення щодо нас немає. Ми намагаємося писати таким чином, щоб не провокувати формально законні дії кримської влади стосовно нас. Тому з певного часу й вимушено використовувати термінологію, офіційно поширену на кримському півострові. Але попереджаємо про це читачів.

(Закінчення на 5-й стор.)

— Чому відбулися такі зміни в редакційній політиці?

— Ми відпрацьовували багато речей на практиці. Думали, як подавати. В перші місяці роботи в нас було багато емоційної інформації, яка, відверто кажучи, не дуже відповідала стандартам Радіо «Свобода». Тепер ми чітко розділяємо новини й журналистські матеріали, що базуються на фактах, від публікацій з авторською думкою.

Щодо термінології — це редакційне рішення, ухвалене в Празі. Воно ґрунтуються на досвіді інших редакцій Радіо «Свобода», які також працюють на окупованих територіях. Зокрема, грузинської — їхнього російськомовного сайту «Ехо Кавказа», де є інформація з Південної Осетії — так званого Цхінвальського регіону — та Абхазії. Вони змушені використовувати терміни, які не визнаються в самій Грузії, й попереджають про це. Насамперед, це робиться з метою убезпечити своїх журналістів і не дати

до 5 млн. переглядів сторінок. Російську версію щодня читають 100-150 тисяч, українську — близько 5 тисяч, кримськотатарську — кілька сотень.

На першому місці — Україна, десь 20% читачів чітко визначаються, що з Кримом.

Щодо інших регіонів — то це переважно південь та схід, зокрема окуповані території Донбасу. 15% із Росії — ця країна на другому місці. Якщо від початку в нас абсолютна більшість читачів була з материкової України, то нині частка кримчан і росіян істотно зростає. Після Росії та України йдуть, здається, Зimbabwe та Бангладеш — отакі екзотичні країни, звідки до нас нібито приходить по 10 тисяч читачів на місяць. Насправді очевидно, що це користувачі плутають трафік, щоб не можна було виражати, звідки вони. Ми вважаємо, що більша частина з них — кримчани, які через відчуття, що за ними стежать, так убезпечують себе.

— Чи чути ваші радіоєфіри в Криму?

— Програма «Крим.Реалії» — це наш спільній проект із Національним радіо, за форматом — випуск новин та спілкування з гостями в студії. З вересня ми щодня вранці та ввечері входимо в ефір — по півгодини. Поки що — на середніх хвилях. Сподіваємося, що наші партнери з НРКУ спільно з Національною радіою зможуть організувати FM-мовлення з Херсонської області на Крим. Це розширити нашу аудиторію.

На середніх хвилях нас чути на всій території Криму за винятком гір і південного узбережжя. Навіть у Севастополі — хоч ми знаємо, що там російська влада змушена нас глушити. Чути в усьому степовому Криму до Керчі й Північного Кавказу, на півдні — аж до Ростовської області.

Крім того, нас активно слухають в Інтернеті. Ми ведемо прямі трансляції з нашої радіостудії в YouTube і на сайті — тож є цей ефект підглядування, видно, коли ведучі чухають за вухом (усміхається). — ДМ). Деякі відео набирають і по 15 тисяч переглядів — залежно від тем.

Ну й маю сказати, що нашими ведучими є найкращі кримські журналісти — Олександр Янковський, Сергій Мокрушин, Павло Казарін, а також київські колеги Павло Новиков та Віталій Портников — ми дуже раді, що всі вони з нами співпрацюють.

Крім того, ми нарешті додалися можливості безконтактного додзвону в студію з Криму...

— Багато людей телефонують?

— Так, багато. Розповідають про свої проблеми — складнощі з перетином тимчасового адміністративного кордону, правозахист, документи, погану екологічну ситуацію — зокрема, й через будівництво мосту в Керчі. Також діляться своїми думками щодо нової влади. Всі ці відомості ми використовуємо для різного типу матеріалів.

Ми переживали, що люди боятимуться телефонувати,

більше того — нас про це попереджали на спеціальній зустрічі з представниками кримської громадськості. Крім того, ми думали, що нам телефонуватимуть лише тролі, а не нормальні люди. Поки що ці побоювання не справджаються.

— Я помітила по коментарях, що тролів у вас теж вистачає...

— Так, їх багато. Це при тому, що ми відкрили можливість коментувати публікації тільки два місяці тому. До цього не хотіли, щоб не провокувати людей на емоційні виступи, й не робили форуму. Однак до нас зверталися з проханням відкрити коментування й ми це зробили — за умову реєстрації через Фейсбук, хоча цей крок не рятує від тролів. Коментарі ми модеруємо, щоб не було матюків і образ, порушені українського та міжнародного законодавства.

— Чи користується популярністю телепрограма «Крим. Реалії» на телеканалі «24»?

на Крим, але це віирається в те, коли буде можливість мовити в FM. Я вважаю цю перспективу цілком реалістичною. Вона в процесі здійснення, наскільки мені відомо.

— Якими шляхами українським медійникам варто звертатися до мешканців Криму? Цікава ваша думка як кримчанина і керівника редакції, що робить і текстовий, і телевізійний, і радійний контент на базі Інтернет-ресурсу.

— Що найперше зробила російська влада, коли прийшла українські телеканали, викинула альтернативні джерела інформації — «ATR», «Чорноморку», всі хороши видання. Тобто ускладнила будь-який доступ людей до альтернативної інформації. Цю блокаду треба прорвати. Однак я думаю, що важливо не яким каналом, а яким чином.

— Тобто насамперед — поважати думки всіх кримчан, не нав'язувати проукраїнських поглядів?

така, що в Криму нині справді погана ситуація. Людям важко жити. Бі окупація — не мед. Раю, обіцяного Росією, не сталося. Це визнають і проросійські ЗМІ в Криму.

Своєю чергою, ми, «Крим. Реалії», пишемо й про обіцянки кримської влади. І по-відомлюємо, якщо вона їх не виконує. І про хороші речі теж розповідаємо, як і про людів. Будемо намагатися робити це й надалі.

— А загалом наскільки об'єктивно та якісно українські ЗМІ висвітлюють кримську тематику?

— Я б не хотів давати оцінку. Щось об'єктивно, щось ні. Я можу зрозуміти, чому наші журналісти не завжди об'єктивні. Часто це свідчення не так непрофесіональні, як того, що всі ми досить емоційно переживаемо втрату Криму й це не може не впливати на результат.

Я вважаю, що українська журналістика непогано впорується з висвітленням ситуації довкола Криму. Коли

ЖУРНАЛІСТ НЕ ПИШЕ ПІД ВЛАСНИМ ІМЕНЕМ

привід заблокувати ресурс.

Ми намагаємося не вживати словосполучення «окупаційна влада», наприклад. Не тому, що її такою не вважаємо — я так про неї думаю. Але це, по-перше, асоціюється з воєнними діями, а по-друге, частини аудиторії відштовхує. Деякі люди, побачивши таке словосполучення, просто закривають сайт. Тож ми використовуємо терміни «російська влада Криму», «російська прокуратура».

Ми залишилися чи не єдиним ресурсом, який дає широкий спектр інформації по півострову й який можна читати в Криму. Важливо, що ми пишемо не про Крим, а для мешканців Криму — щоб у нас вони могли отримувати інформацію, якої немає в державних та приватних медіа в Криму. І не тільки про події на півострові, а й у материковій Україні, в Росії та світі. Адже вони багато до якої інформації не мають доступу.

— А чи лишилися на півострові справді незалежні журналісти?

— Так, вони там є, але їхня робота значно ускладнена, адже немає незалежних мас-медіа. Однак ці люди знаходять шляхи писати — в Фейсбуку, в ЖЖ чи під псевдонімами. Або ж просто діляться інформацією з правозахисними організаціями, а ми її отримуємо від них.

— Чи є в Криму невеликі Інтернет-видання, місцеві сайти, про які ми тут, в Києві, не знаємо, але чий інформації можна довіряти?

— Мені дізьється, таких немає. Але є сайти, які можуть собі дозволити трошки більше — в Севастополі та Сімферополі, але я не буду їх називати. Все одні вони змущені діяти за правилами й жорстко контролюються. Й інформацію з них потрібно ретельно перевіряти.

ПРО АУДИТОРИЮ Й ДІАЛОГ ІЗ НЕЮ

— Яка — кількісно й територіально — аудиторія в проекту «Крим.Реалії»?

— В нас непогані показники читання — близько 2 млн. відвідувачів на місяць, від 4

Чи отримували пропозиції від інших каналів?

— У програмі високі рейтинги. Як повідомили партнери, останнім часом вони ще й зростають. Ця програма спрямована на глядача з материкової України — ми йому розповідаємо про Крим. Але нас дивляться й на півострові, надсилають відгуки.

Для інших телеканалів сюжетів і програм поки не робимо, хоча пропозиції про спільні проекти надходили від кількох із них. Ми їх розглядаємо. Зокрема, в нас є радійна програма «Кримський Пармезан», яка шується в ефірі Першого каналу Українського радіо й на нашому сайті. Вона має блогерський стиль, ведучі обговорюють події в Криму з гумором, іронією та сарказмом. Тож один із каналів запропонував нам робити телевізійну версію — ми розміркуємо. Наші партнери з проекту Радіо «Свобода» та «Голосу Америки» — телеканалу «Настояще время» (Current Times) — також хочуть робити програми разом: їхній канал минулого місяця вийшов на супутник і мовить для російськомовної аудиторії з усіх країн світу.

— На вашу думку й згідно зі словами ваших знайомих у Криму, там зберігається інтерес до подій в решті регіонів України?

— Так. Значний.

ПРО КАНАЛИ ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ НА КРИМІ КЛОЧ

— У лютому Національна рада з питань телебачення та радіомовлення створила робочу групу з розвитку мовлення на Крим. «Крим.Реалії» задіяний у її діяльності?

— Ми не входимо в цю робочу групу, оскільки не є українським ЗМІ, ми — міжнародне ЗМІ. Однак повінністю підтримуємо цю ініціативу. Я знаю, що нам і іншим кримським колегам вільно сприяє член Нацради Сергій Костянтинський. Наша співпраця з Національним радіо теж почалася завдяки йому.

— Я помічав, що інформація переважно негативна. Але не думаю, що це однобічний погляд. Просто реальність

є інформаційні приводи — всі про це пишуть. Коли немає — є видання, які все одно про півострів системно повідомляють. Є кримські проекти, які реалізують центральні видання. Їхня якість є різною, але добре, що вони є. Хотілося б, звісно, щоб державні структури якимось чином сприяли поширенню не лише офіційної інформації про Крим, а й із незалежних мас-медій. Я бачу причини, чому це не реалізується, — це економічні проблеми й корупція в держапараті. Але й там є багато людей, зокрема й кримчан, які багато чого намагаються робити. Радимося з колегами й друзями, які лишилися в окупaciї.

ПРО ВІССВІТЛЕННЯ КРИМСЬКОЇ ТЕМІ ЗМІ НА МАТЕРИКУ

— Кримські журналісти й активісти часто наголошують, що українські ЗМІ мало пишуть про Крим. А ви як вважаєте?

— Я б не сказав, що мало. Кримська тема все одно лишається для України актуальню. Звісно, кримчанам хотілося б, щоби писали більше та компетентніше. Тут питання не стільки в тому, що не пишуть, як у тому, що влада мало звертає на це увагу. Я ставлюсь до цього реалістично: в Україні зараз так багато проблем, що кримська серед них, звісно, не перша. Й попри це, українські медіа намагаються писати про Крим, а влада — навіть якщо не тепер — буде змушені відповісти на це увагу.

— Наскільки незворотно ви, кримчанин, вважаєте втрату півострова? Чи вірите в його повернення?

— Я переконаний, що Крим повернеться в Україну. Так само я впевнений, що він повернеться іншим, та й Україна буде іншою. В якому статусі повернеться й коли — я не знаю. Але всі ми в це віримо. Знаєте, я навіть у 1991 році не вірив, що Радянський Союз — ця величезна, могутня держава — розвалиться. Але це сталося. Ми не знаємо, що буде завтра. Я припускаю, що повернення півострова може бути й дуже швидким процесом. Позитивні сигнали щодо цього чуємо з Криму постійно.

Катерина ТОЛОКОЛЬНИКОВА

У США ОПРИЛЮДНИЛИ ЗАКОНОПРОЕКТ ПРО ПРОТИДІЮ ПРОПАГАНДІ РФ

У Сенаті США представили новий законопроект, метою якого є посилення дій Вашингтона з протидії «пропаганді і дезінформації», яку поширюють Росія, Китай та інші країни. Про це повідомляє Радіо «Свобода».

Володимир ВОЙНОВИЧ, письменник

НИНІШНІЙ РОСІЯНИН НАСПРАВДІ ВІРИТЬ ТІЛЬКИ В ТЕ, ЩО ВСЕ КУПУЄТЬСЯ І ПРОДАЄТЬСЯ...

20 квітня в Києві відкрився VI міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал». Серед представлених там книжкових новинок — український переклад роману російського письменника Володимира Войновича «Малиновий пелікан». Харківське видавництво «Фоліо» випустило цю книгу практично одночасно з виходом російського оригіналу в Москві.

Всесвітню славу Войновичу приніс його сатиричний роман-трилогія «Життя і надзвичайні пригоди солдата Івана Чонкіна» — ідка і глибока сатира на радянське життя. Іван Чонкін став, принаймні в Росії, не менш популярним, ніж його чеський літературний побрратим Йозеф Швейк. У цих двох книжкових героїв дуже багато спільного. Новий твір Володимира Войновича — «Малиновий пелікан» — це вже про життя сучасної Росії.

Напередодні презентації українського перекладу «Малинового пелікан» Володимир Войнович відповів на запитання «Укрінформу»

— «Малиновий пелікан» — не перша Ваша книга, видана українською мовою. Раніше були переклади «Чонкіна» і «Москви 2042». Чи відчули ви появу якихось нових груп читачів Ваших творів після виходу українських перекладів?

— Мисленням. Іноді здається, що різниці і зовсім жодної немає. Ваша думка — чим нинішній російський обиватель відрізняється від радянського обивателя? В гірший чи кращий бік?

— Років двадцять тому я пригно-

— Якщо Ви назовете ще мій роман «Монументальна пропаганда», опублікований нещодавно видавництвом «Дніпро», то це буде поки повний список моїх книг, перекладених українською мовою моїм другом, чудовим поетом, прозаїком і перекладачем Михайлом Каменюком. Після виходу цих перекладів я не так багато чув відгуків українських читачів, але думаю, що їх, загалом, хвилює приблизно те ж, що і росіян. Це тому, що нас у недавньому минулому об'єднувала спільна доля, яка впливалася на формування наших і наших дітей характерів та поглядів на життя. Так і зараз у нашому житті набагато більше спільнотного, ніж може видатися сторонньому спостерігачеві.

— Років двадцять тому я припустив, що радянський режим впав, але радянська людина буде жити ще довго, передаючи свої власнотивості наступним поколінням генетично. У Росії мое припущення майже повністю підтверджується. Після короткого сплеску дев'яностих років, після серпня 1991 року люди, які покінчили з радянським режимом, не втримали завойованої висоти і поступово повернулися (точніше, були повернуті, не чинивши жодного опору) майже до колишнього способу життя. В який бік нинішній обиватель відрізняється від радянського? Важко сказати. Раніше пересічна радянська людина вірила в комунізм, світлі майбутнє людства, заради якого варто жити, працювати, здійснювати подвиги, терпіти

— Герої «Малинового пеліка» дуже схожі з героями Ваших книг радянського періоду — характерами, поведінкою, здійснювати подвиги, терпіти певні позбавлення і навіть віддати своє життя або відбирати його у когось. Ця віра вичерпала себе повністю років за двадцять

до краху радянського режиму. Покоління, що виросло до того часу, не знало тих негараздів, які пережили їхні батьки і діди, війни, холод і голод, що відбилися на їхньому фізичному зрості, тобто вони в середньому були набагато вище людей колишнього часу. Це явище було названо акселерацією, а молоді люди цього покоління — акселератами. Тоді і народився анекдот, не дуже пристойний, але який влучно та образно відображав ставлення батьків і дітей до колишніх ідеалів. На запитання, у чому проявляється акселерація, вірменське радіо відповідає: «Те, що комсомольцям двадцятих років було по плечу, нинішнім комсомольцям по...».

Ідеологія померла, а потім впала і держава, що спиралася на неї. З тих пір наші політтехнологи шукають заміну колишньої ідеології, але не знаходять. Релігія її місце не зайняла, і казенний патріотизм тим більше. Теперішня людина насправді вірить тільки в те, що все купується і продається. Дії влади сприймає як примхи погоди, які відвернуті неможливо. Вибори для неї лише пуста формальність, ритуал, згідно з яким треба прийти, поставити галочку в квадратику, на який її вкажуть або натякнуть, і кинути бюллетень в урну. Втім, квадратик вона може вибрати будь-який, зазначені навпроти партії нічим суттєво одна від одної не відрізняються і проводять генеральну лінію, що встановлюється не ними. В те, що від його особистого вибору щось залежить, нинішній росіянин не вірить, а той, хто вірить, після підрахунку голосів переконується, що вірив даремно. У можливості протесту теж мало хто вірить. Звичайно, у нас є люди, які думають інакше, але їх, на жаль, занадто мало. Мільйони, що цінують свободу, поїхали туди, де вона була здобута не ними. Ті, хто залишився і намагається щось робити, піддаються постійному тиску. Опозиція наша слабка, і в таких умовах іншою бути не може. Жодного поділу влади немає.

Країною керує одна людина, і такого культу особи у нас не було зі сталінських часів. Але тут треба прямо сказати, що справа тут не тільки в самій особі, а й у суспільстві, і в народі, які створюють для культу відповідні умови. Культова особа, президент Путін, контролює в країні все. Інші органи влади — парламент, суд — фіктивні, всі без заперечень виконують волю «хазяїна». Жодної демократії у нас немає, але справедливості заради скажу, що якісся свободи, що постій-

жу, що якож звісіди, що поспіл-
но присікаються, ще залишили-
ся. У нас є одна радіостанція,
один телеканал, що віщає тільки
в Інтернеті, одна газета й один
журнал. Ці видання і їхні автори,
дотримуючись певного політе-
су, дозволяють собі критикувати
владу і навіть самого президен-
та, от і я іноді щось вякаю, чого в
радянський час у радянських ЗМІ
бути не могло. Але це все до
пори до часу. Поки пропаганда,
яка має величезний вплив на
населення, забезпечує існуючій
владі достатню підтримку, що ви-

ражається дуже високими рейтингами, держава може дозволити дещо своїм опонентам. Коли сила пропаганди ослабне, тоді виникне нова ситуація.

— Мабуть, головне питання книги «Малиновий пелікан» — питання про революцію в Росії. Враження читача, що у автора немає чіткої і визначененої думки. Може, це враження помилкове? Що таке, у Вашому розумінні, революція в Росії? Що вона насамперед повинна змінити? Чи можлива в Росії справжня революція — кривава або «оксамитова», а не черговий бунт — «безглаздий і нещадний»? Чи можлива в Росії сила, тобто кривава, революція, або в такому разі це буде обов'язково бунт? У цьому сенсі сьогодні часто можна почути категоричні твердження, що Росія — втрачена для демократичної Європи країна. Ви згодні?

Ви згодні?
— Я — не революціонер, а художній письменник. Головне питання або, скоріше, тема моого художнього дослідження — не революція, а російський народ (тобто не тільки російський, а весь той, який населяє Росію). Я намагаюся зрозуміти, чи знає народ, чого він хоче? Чому не виносить уроків навіть з недавньої історії? Пропагандисти вселяють діля Європи країна, я като орічно не згоден. Росія в 1991 році зробила крок до свободи і демократії. Потім стався сильний відкат. Але коли буде зроблено другий крок, — можливо, він виявиться більш успішним. Так чи інакше, але Росія та Україна стануть колись невід'ємною частиною демократичної і вільної Європи. Якщо до того не станеться ядерна катастрофа.

— Торгові працівники висловилися
йому, що він не такий, як усі, він
особливий і шляхом має йти
особливим. Але він уже йшов по
граблях, сімдесят років своїм
шляхом і інших тягнув за собою.
Чи не час одуматися, змирити
гордінню і дійти висновку, що,
можливо, ми все ж не такі осо-
бливі? Можливо, особливий шлях
змінити на вторований іншими
народами, що більш вдало вла-
штували своє життя? Не вчити їх,
чи ніж допомогти? Альбо що йшло

у них повчиться? Адже за їхнім влаштуванням — три тисячі років зусиль кращих умів людства. Давно пора зрозуміти, що там, де є реальні свободи, демократія, чесні вибори, регулярно змінюється влада, там люди краще живуть матеріально і духовно. Всякі людські пороки і злочини є в будь-якому людському суспільстві. Але в країнах вільних і демократичних люди набагато менше брешуть, крадуть, кидають дітей, вбивають одне одного, гинуть на дорогах. Там не ділять війною території і не спречаються за них. Там не буває переворотів і революцій, бо в них немає потреби.

Росії революція теж поки не загрожує. Для того, щоб вона сталася, потрібні не тільки певні умови, коли низи не хочуть жити по-старому, а верхи не можуть. Для революції потрібна ще революційна сила (партія чи рух) — згуртована, що має великий вплив на народ, на армію та інші силові структури, має перед собою осмислену мету і переконливу програму. Такої сили в Росії немає. Але якщо економічна ситуація буде погіршуватися, то бунт або окремі і легко приду-

10. IX. 2017

Юрій САНДУЛ
Київ
Фото: Агентство «Москва»,
Ірина Намакаренська/
vkonline.ru.

«Почую кожного»

Що гріха тайти, це передвиборне гасло екс-президента України В. Януковича подобалось і мені. Створювалося відчуття якоїсь захищеності. А раптом? Приблизно так два роки тому сприйняла і «пряму лінію», яку президент Росії проводив зі своїм народом. Навіть хотілося пошукати у нього правди і самій: а раптом не знає про реальне становище українців Криму, котрих силоміць відірвали від рідної держави?

Сьогодні розумію: бути у такий спосіб почути Путіним шансів значно менше, ніж виграти в лотерею автомобіль. Із більш як трьох мільйонів запитань він приділив увагу лише кільком десяткам. Невже мільйони людських сподівань так і не матимуть жодного резонансу? Якщо так, про це дійсно краще промовчати.

Однак двом трудовим колективам (можливо, із сотні тисяч, що звернулися) таки пощастило: їм негайно почали видавати затриману зарплату. Вийшло дешево і сердито: з одного боку, людям все одно раніше чи пізніше віддали б зароблене, а з іншого, — президент показав себе, як справжній «батько народа», і без жодних зусиль.

А ось проблеми пенсіонерів, котрі не можуть звести кінці з кінцями, взагалі не порушуваються, хоча журналісти дружно зізнавались: найбільше запитань було присвячено зростанню цін та зниженню рівня життя. А це, насамперед, стосується пенсіонерів. То невже ніхто з них не поцікавився, чи буде індексація пенсій, обіцяна влітку, оскільки та, котра відбулася в лютому, не покриває і третину інфляції, що суперечить російському законодавству. Схоже, що не буде, інакше це обов'язково стало б козирною темою для розмови. «Почував президент із найстаршого покоління лише «бабу Зіну», яка побажала йому довгих років життя — тож і уособила багатомільйонну армію старих немініх і нужденних.

Та хіба ж була такою доброжичливою вона одна! Майже всі процитовані звернення починалися з подяки чи теплого слова. Не відставали і кримчани. Керченська студентка, яка поцікавилася, коли Крим буде повністю забезпечений світлом, зробила це в кращих російських традиціях — випромінюючи море оптимізму, бо, коли поночі, діти не злозвивають комп'ютерними іграми, натомість більше спілкуються з дорослими. Хотілося навіть запитати: то, може, світло і взагалі зайве? А чого вартий «крик душі» із Сімферополя: «Чи можете пообіцяти нам, що будете балотуватися у 2018 році?». І Путін майже пообіцяв — куди ж подінешся?

Малечу, зважаючи на процитоване, цікавило переважно, як стати президентом, та геополітика — стосунки з Україною, Америкою, а тепер ще й Туреччиною. То як же треба «задовісти» народ цими швидше штучними,

простого люду. І це теж може стати саме таким випадком. До речі, про цих самих «ворогів», якими нібито є опозиція, згадувалося і під час «прямої лінії». Люди ображалися, що на них наклали таке тавро. І це — з легкої руки лідера Чечні Рамзана Кадирова. Путін просив не судити чеченця за це суверено, бо право на категоричність він, так би мовити, вистраждав — сам був ворогом, разом з батьком воював колись проти Росії зі зброєю в руках. Тож тепер робить все, аби стерти зі своєї біографії цю пляму. Остання фраза — вже моя, а президент завершив свій коментар такими пафосними словами Кадирова: «Дайте мне достойно умереть!». А «достойно» — це як? Зі словами «За Росію! За Путіна!» на вустах? Власне, це справа особиста, але навіщо топити інших?

Та найцікавіше було вже потім, після спілкування президента з народом, коли що президент лукавить — чи коли говорить про дружбу Туреччини з терористами, чи коли заликає туристів терактами, які важко назвати проявом такої дружби?

Прозвучала в прямому ефірі і тема санкцій, але у своєрідному контексті. Люди звікли, що вони є головною причиною іхніх матеріальних проблем, але недарма кажуть: «Кому война, а кому мать родна». Ті, хто заповнє сьогодні продуктовий ринок за більш дорогими цінами, зі страхом думають про те, що неминуче збанкрутують, якщо в Росію повернеться дешевий імпорт. Бо лише за умов міжнародної ізоляції росіяни змушені будуть тягнути на собі іхній бізнес. І хоч президент обіцяє, що вітчизняна продукція теж може подешевшає, людям хочеться істи щодня, і вони не можуть відклести це заняття до країн часів. Але в головах у телеглядачів має відклсти інше: ми санкції не боїмося, від них одна користь, тож будемо і надалі все робити на зло ворогам.

Не вдалося пофарбувати рожевим кольором хіба що ситуацію, пов'язану з цінами на ліки, які дедалі стають менш доступними, оскільки дешеві препарати із фіксованою ціною зникають із аптек. Президент пояснив, що є два варіанти: або відпустити ціни і на ліки зі списку життєво важливих, або ж доплачувати виробникам із бюджету. На чому зупиниться?

Але якщо відпустити ціни, це може означати, що ви вже проковтнули наживку. А далі буде, як у тій пісні: «Ему с три короба навреш — и делай с ним, что хошь...»

Тамара ФЕДОРЕНКО
м. Сімферополь

У Севастополі, як і в інших містах Криму, «пряму лінію» російського президента В. Путіна транслювали з великих екранів. Бажаючих послухати, як бачимо, не густо...

КІЛЬКІСТЬ НЕЗАДОВОЛЕНИХ ЗАРПЛАТОЮ РОСІЯН ЗРОСЛА ДО 75%

Кількість незадоволених своєю зарплатою збільшилася до 75%, при цьому 40% росіян часто не вистачає грошей до зарплати, повідомляє «РБК» з посиланням на опитування фонду «Громадська думка». «Разом з тим в 2015 році про те говорили 70% респондентів», — йдеться в повідомленні.

Зазначається, що причиною свого невдоволення 11% респондентів назвали рівень своєї зарплати («праця не оцінюється належним чином»), кожен десятий заявив, що йому не хочуть підвищувати зарплату роботодавці, а 9% пояснили своє невдоволення економічною кризою.

«Ще 6% заявили, що працюють у бюджетній організації, також учасники опитування говорили про труднощі на підприємстві, високі ціни і погану владу (по 5%), — уточнює видання. Майже кожен п'ятирічний (19%) заявив, що в компанії, де працює опитаний, протягом останніх шести місяців траплялися затримки зарплати, і 78% опитаних заявили, що їм останній півроку не підвищували зарплату. Більше половина опитаних (52%) побоюються, що найближчим часом їхня зарплата знизиться. При цьому 65% росіян вважають, що рівень оплати їхньої праці не відповідає обсягу та складності роботи, яку вони виконують.

Більше 40% (41%) заявили, що їм «часто» не вистачає грошей до зарплати, ще з 39% респондентів це відбувається рідко, а в 19% такого не трапляється взагалі.

«Сьогодні, порівняно з лютим 2015-го, люди стали частіше скаржитися, що грошей від зарплати до зарплати їм не вистачає», — підсумовують соціологи.

БІЛЬШЕ ПОЛОВИНИ ЗАЙНЯТОГО НАСЕЛЕННЯ РОСІЇ МАЮТЬ НЕПОГАШЕНІ КРЕДИТИ

У 59% економічно активного населення Російської Федерації є непогашені кредити. Про це свідчать дані дослідження «Об'єднаного кредитного бюро (ОКБ)», передає Російська служба «Bi-Bi-Si».

«В середньому кожен російський позичальник винен банку 210 тис. рублів. У багатьох регіонах боргове навантаження в 1,5-2 раза вище середнього. В основному це регіони з високим рівнем середнього доходу населення», — йдеться в дослідженні ОКБ.

Найвища частка охоплення населення кредитами зафіксована в Республіці Алтай — там 91% економічної населення мають відкриті кредити. Також високі показники відзначенні в Бурятії (79%), Тіві (78%), Курганській області (77%), Алтайському краї (76%) і Комі (76%). Менше всього охоплено кредитами населення Республік Північного Кавказу: Дагестану (18%), Чечні (17%) та Інгушетії (16%).

За обсягами виданих кредитів лідирують Москва, Московська область і Санкт-Петербург. За підрахунками ОКБ, у Москві в 2015 році було видано 2,3 млн. кредитів загальним обсягом понад 413 млрд. рублів. Це приблизно 10,6% від загальної кількості кредитів, виданих у Росії в 2015 році, і майже 17% від загального обсягу кредитів, виданих у рублях.

Середній розмір кредиту готівкою в Москві становить близько 146 тисяч рублів, у Ханти-Мансійському АТ — 130 тисяч рублів, у Санкт-Петербурзі — 116 тисяч. Середній щомісячний платіж за всіма кредитами росіян склав 12,7 тис. рублів. Частина прострочених кредитів на кінець 2015 року становила 16,9%.

РОСІЯНИ ПОЧАЛИ ВИТРАЧАТИ БІЛЬШЕ 50% ДОХОДУ НА ЇЖУ

Зростання рівня бідності змусило росіян відмовитися від товарів не першої необхідності: вони почали витрачати більше 50% доходів на продукти харчування. Останній раз такий баланс був під час минулого кризи 2008-2009 років.

У лютому 2016 року харчові продукти з урахуванням алкоголю і тютюнових виробів вперше за вісім років зайняли більшу частину — 50,1% — в обігу роздрібної торгівлі Росії. Про це йдеться в щомісячному моніторингу соціально-економічного стану та самопочуття населення Інституту соціального аналізу та прогнозування РАНХіГС при президентові РФ, пише «Комерсантъ».

Попередній рекорд був зафіксований у травні 2009 року, коли частка продуктів досягла 49,6% роздрібного товарообігу. Для порівняння: у 2015 році продовольство займало 48,6% від обігу, а в 2014-му — 47%.

«Зарахувавши на тенденція зростання частки витрат населення на продукти харчування, цілком логічно відображаючи факт зниження реальних доходів... і зростання бідності, — відомо, що чим більше домашнє господарство, тим більшу частину бюджету воно витрачає на продукти харчування», — пояснюють автори моніторингу.

В інституті підрахували, що в лютому 2016 року реальні доходи росіян порівняно з аналогічним періодом минулого року знизилися на 6,9%, а реальна зарплата — на 2,6%. Рівень бідності за підсумками 2015 року вирос на 2,2 процентного пункту (п. п.), до 13,4%.

Зниження рівня життя відзначає 50% населення, випливає з моніторингу РАНХіГС. Відповідно на негативні явища в економіці стало скорочення споживчої активності — в режим економії увійшли не тільки малозабезпеченні, а й середні верстви. Так, частка бідних росіян, які стали економити на товарах і послугах, у березні 2016 року зросла на 0,6 п. п. — до 89%, а частка представників середнього класу збільшилася на 3,9 п. п. — до 79,3%. Від покупки звичних продуктів готові відмовитися 55,8% опитаних РАНХіГС росіян. (УНІАН)

ПІСЛЯ ТРИРІЧНОЇ ВІДСУТНОСТІ ВОДИ КРИМСЬКІ ЗЕМЛІ СТАНУТЬ НЕРОДЮЧИМИ...

Міністерство аграрної політики і продовольства прогнозує, що після трирічної відсутності дніпровської води в Північно-Кримському каналі близько 400 тис. гектарів кримських земель, які зрошиються, стануть неродючими.

Згідно з прес-релізом відомства, в результаті цього соціальній рівень життя кримчан значною мірою постраждає. За словами радника міністра аграрної політики і продовольства України Олександра Лієва, ці землі обслуговують понад 700 тис. осіб, що живуть переважно на півночі і в центральній частині Криму. Це такі райони, як Краснопerekопський, Роздольненський, Первомайський, Кіровський, Джанкойський, Красногвардійський, Черноморський і частина Сакського Сімферопольського.

Зараз у цих районах існує велика проблема не лише з веденням сільськогосподарської діяльності, а й із вживанням води, зазначив О. Лієв. Багато хто з цих районів використовував артезіанські свердловини, але зараз у більшості цих свердловин дебіт настільки слабкий, що воду постачають водовозки до 26 сільських населених пунктів, які раніше такої проблеми не мали.

О. Лієв також повідомив, що 37 тис. га рисових чеків через відсутність води також зараз майже знищенні. Як відомо, в 2014 і 2015 роках аграрохозарства Криму відмовилися від посадки рису через проблеми з водопостачанням. На зрошування рису йшло близько 500 млн. кубометрів води з 700 млн. кубометрів, що надходили в Крим по Північно-Кримському каналу.

ТИМ ЧАСОМ...

У РОСІЯН ЗАПІКАЮТЬ ІНДЕКС ЩАСТЯ

Переважна більшість росіян (83%) сьогодні почивають себе щасливими людьми. Такими є результати опитування, проведеного ВІДГД, повідомляє interfax.ru.

Кількість щасливих росіян не змінилася з грудня минулого року і в цілому залишається найвищою з 1990 року (44%). За даними соціологів, більш позитивно налаштовані молоді (92% серед 18-24-літніх), матеріально забезпеченні (91%) і високоосвічені (89%) респонденти. Нещасними себе називають 15% учасників опитування.

Водночас за останній рік, за оцінками респондентів, щасливих близьких і друзів наскільки стало дещо менше: сьогодні 40% росіян, за їхніми словами, найчастіше спілкуються переважно із щасливими людьми (46% у березні 2015 року), 15% — з нещасними і

РУШНИКОВИЙ ЦВІТ – З ПОЛІВ ПОСУЛЯ

105 — стільки років 25 квітня минає з дня народження Віри Сергіївни Роїк — нашої землячки, єдиної серед народних майстрів вишивальниці, котра удостоєна найвищої нагороди держави — звання Героя України. Понад п'ять літ її немає серед живих, але «Український рушничок» майстрині продовжує радувати людей своїм невимирішим цвітом. Саме в Лубнах у далеких 30-х роках минулого століття нею, зовсім юною, було зроблено перші крохи у високе мистецтво вишивання. І сюди, в рідне місто, все життя линула вона серцем, хоч більшу частину свого віку мешкала в столиці Криму, де створювала неповторні роботи.

Лубенці щоразу з радістю зустрічали виставку «Український рушничок» у галереї образотворчого мистецтва і вішановують пам'ять відомої землячки. Чимало зусил儿 до того, щоб унікальні роботи вишивальниці не залишилися в забутті, докладає її син Вадим Михайлович Роїк. На прохання журналистки Євгенії Логвиненко він розповів про звязки Віри Сергіївни з рідним краєм, про вплив народного мистецтва Полтавщини, і Лубенщини зокрема, на її творчість.

— Ваше раннє дитинство — це окуповані фашистами Лубни. Що пам'ятаєте Ви про життя родини в той такий тяжкий для країни час?

— Війна почалась, коли мені не було й чотирьох років, але добре пам'ятаю, як у Лубни прийшли німці. Це було восени 1941 року, ми тоді жили на вулиці Пушкіна. Залишилось у пам'яті, як уночі ми лежали втрьох — мама, я і бабуся — на ліжку, затамувавши подих. Віконниці були закриті, але крізь щілини пробивалися смужки світла прожекторів і доносилось грізне гудіння ворожих літаків, котрі кружляли над містом або пролітали далі. Напередодні окупації мій батько Михайло Стратонович пішов добро-вольцем у винищувальний батальйон, хоч мав броню від мобілізації в армії. Воював розвідником у званні старшини, дійшов до самої Польщі, де був тяжко поранений у 1944 році. Червоноармійці привезли його в Лубни і на носилках внесли в дім. Пам'ятаю, що я дуже боявся німецьких жандармів, котрі ходили вулицями в обмундирюванні, завжди парами і при зброї. Почувши тупіт чобіт, я ховався на городі за кущами і з переляку дово гома там сидів. Два роки фашистської окупації були для нашої сім'ї, як і для всіх лубенців, справжнім пеклом. Великою трагедією стала контузія, якою мама зазнала від вибуху бомби, скинутої на місто з ворожого літака. Тому вона навіть після лікування змушенна була частіше лежати. Перед звільненням Лубен за нами приїхав лісник, добрий знайомий дідуся, і відвіз нас у своє помешкання в лісі. Там ми

були тиждень чи більше, а потім він возом доставив нас додому, повідомивши, що в місто зайдла Червона Армія. Коли ми ішли, я лежав на сіні і роздивлявся по обидва боки. В пам'яті виринають такі картинки: полум'я у великій будівлі, як сказала пізніше мама, це був виконком міської ради, на вулицях валялись якісь німецькі папери, патрони. Відступаючи, фашисти розкидали чорні олівці — іграшки для дітей, коли їх відкручували, лунав вибух. Я теж натрапив на такий олівець, але бабуся встигла помітити і відібрала його в мене. В час окупації, пригадую, вона іноді приносила потроху дуже смачної каші. Де вона її діставала, я не знат, тільки, бувало, брала мамині вишивки й кудись ішла, а поверталась з різним настроєм: то задоволена, коли приносила в сумці продукти, то сумна, й тоді казала: «Сьогодні був невдалий день». Пригадую, що постійно відчував голод. Через деякий час після звільнення Лубен у нас побували мамині брати: спочатку Борис, а потім Євген, вони залишили продуктів карточки. Якось двері відчинилися, і в білому кохусі в кімнату зайшов військовий, я відразу його віпізнав і кинувся до нього з криком: «Тато приїхав!». Він пробув у домі лише три дні й знову поїхав на фронт. Приїзд багато продуктів, це було свято для всіх нас. Оскільки мама часто лежала в ліжку, я запитував: «Тобі боляче?», на що вона відповідала, що все в порядку. Заспокоювала мене, як могла...

— Вишивання — це випадковий вибір чи поклик душі?

— Думаю, що цей вибір не ви-

падковий. Ще в дитинстві мама дала обіцянку письменнику Володимиру Короленку, що буде добре себе поводити й навчитися гарно вишивати. Як я знаю, спочатку її не хотілося сидіти над полотном, бо в дитинстві була дуже рухливою і невагомовою. Але мала здібності до малювання, що зумовило цікавість і до вишивки. Тож зовсім не відкладово вибрала роботу саме в Лубенській артілі, де виготовляли вишивані вироби. Тут мама вже усвідомлено займалась цим видом творчості, вивчала різні техніки вишивання, створювала власні узори. Ось так заняття в години дозвілля стало улюбленою справою всього життя.

— З чого починала Віра Сергіївна роботу і чи ділилася своїми творчими задумами?

— Мама багато часу просиджувала над полотном, але особливо любила працювати в сонячні, яскраві дні. Сутинки й темінь дратували її. Як не раз говорила, вони нагадували їй роки війни і незгод. Працюючи над майбутнім узором, продумувала все до

дрібниць. Я неодноразово спостерігав, як з допомогою міліметрів, кальки, олівців, фарб на папір наносились якісь квадратики, трикутники, ромбики... Сформувавши загальний план і композицію, мама починала підбирати кольори. Спочатку олівцями і фарбами й тільки потім бралась за нитки. Зважаючи на їхній дефіцит у минулі роки, малюнки на папері були яскравіші, тож знову й знову продовжувались пошуки, робились коректivi візерунка, мінялися його деталі. Бувало, у майже готову вишивку мама уважно відвільялася, а потім раптом починала розпорювати та робити все заново... Працюючи, забувала про їжу й сон, ми це вже прекрасно знали і берегли її спокій. Підготувавши композицію, мама завжди запитувала спочатку бабусю, потім тата й мене, чи нам подобається, і засмучувалася, якщо не чула зрозумілої відповіді від чоловіків. Бабуся завжди давала слухні поради, і вона, як правило, згожувалася з її доказами. Бувало, вишивала без будь-якої підготовки, тримала композицію в пам'яті і переносила на тканину. Я не чув з її уст захоплених слів про власні вишивки, найбільше задоволення виявлялося фразою: «Ніби непогано вийшло». Мама часто страждала через контузію, її допікав біль у хребті, і його могла заглушити тільки улюблена робота. Естетичний фактор, краса, що народжувалася, перемагали фізичні страждання. Коли підростили внучка Аліна і правнучка Юля, мама почала навчати їх вишивання, а пізніше цікавилась їхніми враженнями щодо власних робіт.

— З якого часу почалися особливо тісні зв'язки з Лубнами?

— Мама постійно згадувала не лише Лубни, а й Полтаву, Диканку, Кобеляки, Гадяч, Миргород, Решетилівку й інші міста Полтавщини. Іноді повторювала: «Хочу в Лубни, хочу побачити українське небо з вели-

кими зірками, квітучі яблуні, почути шурхіт хрущів...». На тривалий час поїхати в рідне місто не було жодних можливостей, осьобливо через брак коштів. Але коли така нагода траплялась, радості не було меж. Пригадую, що яким піднесенням вона зустріла звістку про те, що поїде з персональною (13-ю) виставкою «Український рушничок» на свою батьківщину. Наступна виставка в галереї образотворчого мистецтва Лубен відбулася через сім літ, у рік відзначення тисячоліття міста. Поверталася з рідних країв окрілена, радісна і майже відразу бралася за щось нове, що народжувалось після спілкування з земляками. З тих часів зв'язок з Лубнами став постійним. Мама неодноразово надсиала свої статті в газету «Ленінська зоря» (нині «Лубенщина»), писала листи родичам і друзям. Коли експонувались виставки неподалік рідного міста, то обов'язково зайджала туди.

— З ким із представників інтелігенції, цінителів народного мистецтва Полтавщини Віра Сергіївна підтримувала спілкування і чи це впливало на її творчість?

— У неї було багато друзів по всій Україні й за рубежем, але найбільш тісні зв'язки вона, звичайно, підтримувала з земляками. Ще в 20-30-х роках минулого століття відбулося знайомство з родиною меценатки Катерини Скаржинської через своїх батьків, а в 2003 році на виставці в Лубнах мама зустрілась з представником цієї родини — внуком Вадимом Скаржинським і його донькою Іриною, з котрою спілкувалася до кінця життя. Так склалось, що тривалий час мамина сім'я жила в будинку Анни Керн — у Любові Павлівні Полторацької, рідної племінниці Анни. Дружина Миколи Добротворського, сина її молодшої сестри Віри Полторацької, Марія Олександровна врятувала маму після контузії, отриманої, як я вже говорив, від вибуху бомби, скинутої фашистськими літаками на Лубни, і вона ж була моєю хрещеною матір'ю. Міцна дружба пов'язувала маму з Шурою Гамовою (Карпенко), котра врятувала її від можливого розстрілу.

(Закінчення на 9-й стор.)

Знайомство з Борисом Ванцаком, заслуженим журналістом України, краєзнавцем, письменником, переросло в листування, окрім його послання збереглися досі. Подружилась мама з поетесою Наталією Баклай, ще коли вона працювала в краєзнавчому музеї. Її патріотична поезія викликала захоплення і позначалася на творчості. Чимало нового почерпнула і від спілкування з Євгенією Логвиненко та її чоловіком Юрієм, прекрасними журналистами, цікавими співрозмовниками, котрі стали справжніми друзями не тільки мами, а й усієї нашої родини. Постійний обмін інформацією із співробітниками краєзнавчого музею, особливо з Миколою Тасенком, Тамарою Дяченко, Тамарою Мoshnikovoю, поетом Сергієм Сурмачем, знайомство з сином письменника Володимира Малика Олександром Сиченком і його дружиною Ольгою додавали їй енергії в роботі. Взагалі, мама прагнула налагодити стосунки з якомога більшою кількістю людей, котрим було не байдуже до народного мистецтва, і спілкувалася з ними. В Лубнах, крім тих, кого я називав, це письменник Петро Мостовий, кoliшній міський голова Анатолій Соболєв, його перший заступник Григорій Тягло, керуюча справами районної ради Галина Лінська та її чоловік Іван Іванович, архітектор Ірина Козакова, директор ЗОШ № 7 Ірина Гринь, вчителька Любов Шуть, журналіст Олександр Тарапасенко. На жаль, багатьох з них уже немає серед живих. А якщо розширити коло за межі рідного міста, то найголовнішими вчителями вона вважала відомих мистецтвознавців Наталію Глухеньку, Дмитра Степовика, Олександра Федорука, Михайла Селивачова, Зінаїду Тарахан-Березу. Я не можу не згадати цих людей.

Дорогим для мами було спілкування з полтавчанами Наталією Ляхович, правнучкою письменника Володимира Короленка, та її сином Сергієм. Також з Костянтином Бобрищевим і його дружиною Людмилою Овдієнко з Кобеляк, з колишнім директором одного з музеїв цього міста Миколою Скляренком (останні двоє недавно попрощалися з цим світом, залишивши по собі світу пам'ять). Міцна дружба пов'язувала Віру Сергіївну з полтавськими художниками Євгеном Путрею, Юрієм Самойленком, директорами музеїв Полтави: художнього — Ольгою Курчаковою, краєзнавчого — Катериною Фесик, колишніми директорами музеїв В. Г. Короленка — Бори-

сом Божком, Панасом Мирного — Миколою Лисенком, Диканського художнього — Михайлom Черепахою, колишнім ректором Полтавського педагогічного університету імені Короленка Володимиром Пащенком, деканом факультету дизайну цього вишу Валентиною Титаренко, котрі високо цінували і поважали її творчість. Можна багато говорити про маминих земляків, називати десятки прізвищ видатних і нікому не відомих людей, але в цьому переліку особливе місце належить полтавчанці Віри Володимирівні Пономаренко. Знайомство з нею відбулося, як зазначають, на виставці. Миловидна весела жінка чимось підкорила мамине серце, й дружба з нею тривала з 1993 року до кінця життя. Очевидно, їх ріднина складна доля, пов'язана з інвалідністю. Маючи фізичні вади, ця жінка не втратила оптимізму. Мама підтримувала її, просила не опускати рук, часто її телефонувала, була в гостях.

Що, на Вашу думку, відрізняє вишивки Віри Сергіївни від виробів інших майстрів?

— Я не знавець народної творчості, і мені важко оцінювати мамині роботи, але, думаю, що відмінність велика. Вона вміла поєднати старовину і сучасність, створювала незвичайні образи, намагалася не сплутувати стилі вишивок різних регіонів, оскільки їх добре знала. Її творчому поческу властива лаконічність,тонке поєдання кольорів, простота вираження глибокого філософського наповнення.

— Яка доля музею української вишивки імені Віри Роїк у Сімферополі, чи пропагуються зараз його надбання в Криму?

— Цей заклад культури працює і користується популярністю у мешканців та гостей столиці Криму. Не думаю, що він буде закритий навіть у силу політичних мотивів. У музеї проводяться семінари, зустрічі вишивальниць, екскурсії для відвідувачів. Усе це відбувається завдяки активності співробітників музею, за що я їм дуже вдячний. До 105-ї річниці з дня народження Віри Сергіївни буде відкрита виставка робіт мами та її учениць у Невинноміську Ставропольського краю Росії — в місті, де наша родина прожила всім років. Маму там пам'ятують, у місцевій газеті розміщались публікації про її творчість, а в міській бібліотеці провели вечір пам'яті.

— Які ще заходи відбудуться в рамках відзначення ювілею?

— В Сімферополі, в Будинку художника, вже працює виставка «Український рушничок», котра

відкрилася 25 березня. Так рано, тому що до 25 квітня вона переїде в Невинноміськ. Заздалегідь почали готовуватись до відзначення ювілею на Полтавщині. Я відчайдій міському голові Лубен Олександру Грицаенку, депутатам міської ради, працівникам культури, депутату Верховної Ради України попереднього скликання, члену Венеціанської комісії Володимиру Пилипенку, лубенцям Ніні Малій, Тамарі Дяченко, Ірині Козаковій, Наталії Баклай, Ірині Гринь, Любові Шуть, Анастасії Лященко й багатьом іншим зауваження до пам'ятної події. Думаю, викличе цікавість мешканців і гостей міста виставка робіт майстрів декоративно-прикладного мистецтва, для котрих, надіюсь, буде запроваджена премія імені Героя України Віри Роїк. З ініціативи Володимира Пилипенка, яку підтримали громадські активісти, пропонується одну з вулиць Лубен назвати її іменем. У планах — створення музею народної творчості у будівлі, переданих місту судовою адміністрацією України, спорудження пам'ятника вишивальниці. Ми раді, що завдяки зверненню української громади Криму і клопотанням Володимира Пилипенка та міської влади питання передачі будівлі вирішилося позитивно. Наша родина надасть для музею деякі роботи Віри Сергіївни, її особисті речі, предмети, котрими вона користувалась. В цьому закладі, надіюсь, буде виставковий зал, де народні майстри не тільки Лубенщини, а й усієї Полтавщини зможуть демонструвати свою творчість. І тут проводитимуться підсумки конкурсу з приєднанням премії імені Героя України Віри Роїк.

Ювілейні вечори і виставки творчості народних майстрів відбудуться також у Полтаві, Миргороді, Кобеляках, Гадячі, Решетилівці, Каневі, Луцьку і Києві. Особливо широкі заходи проходять у Кобеляках. Ми дуже вдячні міському голові Кобеляк О. О. Копельцю, депутатам міськради, громадськості міста, директору місцевого музею за таку увагу до пам'яті про мою маму, яка є почесним громадянином міст Кобеляк і Лубни.

Народна творчість — дорогоцінний пласт у культурі й мистецтві України, тож його треба розвивати. Полтавщина і, звичайно, Лубенщина, Миргородський, Кобеляцький, Решетилівський, Опішня та інші райони завжди славились своїми вишивками, художніми творами, ткацтвом, гончарством, виготовленням виробів з рогозу та іншими видами народного мистецтва. Але, щоб творчість не занепадала, треба створювати відповідні умови для талантів з народу, організовувати покази і продаж інших виробів. Майбутній музей у Лубнах, думаю, стане таким центром для розвитку народних ремесел. Перші кроки зроблено, по-переду, звичайно, передбачається велика й складна робота, труднощі, особливо через фінансові проблеми, однак надіюсь, що відгукнутися меценати і фахівці в галузі культури та мистецтва, котрі зможуть подолати всі перешкоди й створятися унікальний не лише для Лубенщини, а й для всієї України такий центр національної духовності. У цій справі велика підтримка можуть надати засоби масової інформації, письменники, журналисти, мистецтвознавці, культурні, політичні діячі, підприємці, громадські активісти. Цим вони зроблять величезний внесок у скарбницю української культури.

Розмову вела Евгенія Логвиненко, член Національної спілки журналістів України
Фото з архіву «КС»

КОЛЕКТИВУ МІНКУЛЬТУРИ ПРЕДСТАВИЛИ НОВОПРИЗНАЧЕНОГО МІНІСТРА ЄВГЕНА НИЩУКА

15 квітня віце-прем'єр-міністр України Павло Розенко представив колективу Міністерства культури України новоизнаного міністра культури України Євгена Нищука.

На зустрічі був присутній віце-прем'єр-міністр України В'ячеслав Кириленко, який очолював відомство з 2 грудня 2014 року до 14 квітня 2016 року.

Віце-прем'єр-міністр України Павло Розенко, представляючи Євгена Нищука, зазначив, що для Міністерства культури є великим позитивом те, що його очолить людина, яка чудово розуміє роботу відомства і проблематику галузі.

«Я бажаю новому міністру натхнення, бажаю всім досягнути нових висот і щоб, справді, українське слово, українська пісня, українська музика, український кінематограф були на найвищому рівні, і про них всі знали, всі чули і відчувають, насамперед наші співомадяни, що вони є частиною української нації, української культури. Тому, Євгене, Вам всього найкращого на новій посаді», — сказав Павло Розенко.

Під час зустрічі з усім колективом Міністерства культури Євген Нищук подякував за теплі слова і побажання, а також висловив сподівання, що сфера культури стане одним із найважливіших стратегічних напрямків роботи уряду:

«Дуже часто в суспільнстві порушувалося питання щодо доцільності існування Міністерства культури як державної установи. Те, що міністерство збережено, є великим плюсом. І я переконаний, що ми разом з вами подальшою своєю роботою доведемо, що це відомство, дійсно, може допомагати митцям реалізуватися, презентувати її об'єднувати країну. І буде саме тим фактором, який доведе, що культура є однією із основ формування суспільства».

«БАЧУ ВЕЛИКІ ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ ДЕРЖАВИ З НЕДЕРЖАВНИМ СЕКТОРОМ»

Міністр культури України Євген Нищук долучився до Всеукраїнського діалогу PRINCIPALUM, організованого студентами Українського католицького університету (УКУ), представниками Львівської бізнес-школи УКУ (LvBS), Фонду «Вільна Україна», «The Ukrainians» та радіо «SKOVORODA». За задумом — молодь закликала інтелектуалів та лідерів думок, громадських та культурних діячів створити платформу для діалогу та співпраці.

«Такий діалог зараз просто необхідний, адже зараз я ще краще усвідомлюю реальні потреби галузі точки зору недержавного сектора, в якій я повернувся у грудні 2014-го, з яким працюю і з яким бачу перспективи все більшої співпраці сьогодні, з людьми, які відчувають прізву з чиновниками, котрі їх не чують», — наголосив під час дискусії міністр.

Напрацювання поза стінами Мінкульту — стратегія «Культура 2025», робота, пророблена Реанімаційним пакетом реформ «Культура», «Конгресу активістів культури», «Альянсу культури» та цілої низки інших культурних ініціатив — сьогодні стають дороговказом. Саме у спільному діалозі з громадськістю від культури і необхідно визначати ті перші найнеобхідніші кроки в реформуванні галузі. Варто декомунізувати і саме Міністерство культури, усю таку «академічну» управлінську вертикаль, відмовлятися від виключно технічного функціоналу — розподілення коштів і такої ролі «цербера-наглядача» у національних закладах. Треба спілкуватися, слухати і чути».

В рамках Всеукраїнського діалогу PRINCIPALUM — ПОЧАТОК, кажуть організатори, шукатимуть примирення та вчитимуться довіряти. А основна мета — консолідувати середовища заради творення спільноПлатформи для діалогу та співпраці.

«Цей форум створений для співпраці суспільства. В час війни, політичної та економічної нестабільності ми беремось за побудову основи нового, здорового українського соціуму. Ми будуємо простір довіри», — кажуть вони.

До заходу, що проходив у Києві 15-16 квітня, долучилися також економіст, меценат, дійсний член Римського клубу, співзасновник Всеукраїнського форуму у Давосі Богдан Гавришин, єпископ УГКЦ, президент Українського католицького університету Борис Гудзік, міський голова Харкова, меценат, підприємець Мішель Терещенко, журналіст та голова правління Громадського ради Андрій Куликов, генеральний директор Національної телекомпанії України Зараб Аласанія, волонтер Андрій Левицький, учасник Нестерівської групи Євген Глібовицький, співзасновники ініціатив «The Ukrainians» і «Крим SOS» та інші.

mincult.kmu.gov.ua

Шановні читачі! Запрошуємо вас на пам'ятні заходи з відзначення 105-річчя нашої уславленої землячки, Героїні-вишивальниці Віри Сергіївни Роїк, які пройдуть у Сімферополі.

22 квітня, 14.00, Музей історії м. Сімферополя (вул. Пушкіна, 17) — вечір пам'яті В. С. Роїк.

25 квітня

Музей української вишивки імені В. С. Роїк (вул. Пушкіна, 18, Кримський етнографічний музей, 2 під'їзд).

10.00–16.00 — День відкритих дверей в Музейі української вишивки.

12.00–15.00 — майстер-клас вишивальниць творчої студії «Калиночка», учениця В. С. Роїк.

16.00–17.00 — вечір пам'яті Віри Сергіївни Роїк.

Виступи учасників і творчих колективів.

Відеозвіт кримської делегації про виставку «Мелодія на по-лотні» та ві

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Економічні розрахунки, щоправда, показали, що за тодішніх розцінок на оренду потужних мотопомп, на виконання робіт, на послуги технологічного флоту передовсім, з одного боку, та цін на металобрухт з іншого, вигода дорівнювала практично нулю. Але осікільки знайти якусь іншу роботу не було змоги, то я вирішив, що в якості оплати за свої послуги менш шілком вдовольнить одне з піднятих суденець. Я вже й намітив, яке саме — двадцятитриметровий буксир проєкту 04983, який знаходився в досить непоганому стані. Я сподівався відремонтувати його і чи то продати, чи працювати на ньому. На такі умови погоджувався і власник тих топляків — Кримська база ВМС України. Там були справді зацікавлені в очистці акваторії своєї бази в Чорноморському. Не меншу зацікавленість виявила і місцева влада та екологи, для яких розгеметизація паливних цистерн, цистерн мастила в курортній зоні означала великі неприємності — кінець курортного сезону, як мінімум.

Здавалось би, все складалось велими обнаділиво. Справа закрутилася. Я вже підшукав робітників, побував в адміністрації порту, домовляючись про оренду плавкрана. Єдине, що відкладалось настанок, були перемовини з податковою інспекцією АР Крим на предмет звільнення цієї благої як для природи, так і для військових моряків та для місцевої влади, не кажучи вже про мене, операції від сплати чималого податку, на який я не мав і копійки, бо ж все — і оренда плавкрана, і оплата праці робітників мали оплачуватись із заробленого. Отож одного чудового квітневого ранку, озбройвшись клопотанням головного еколога району пана Феденка та голови райдержадміністрації Миколи Григоровича Радченка про звільнення цієї операції від оподаткування, я видряпався на якісні-там поверх монументальної споруди на вулиці Рози Люксембург, що в Сімферополі, і з широко душево виклав солідному лисуватому панові в кабінеті заступника голови податкової інспекції АР Крим своє прохання. Терпляче вислухавши мене, пан докірливо подивився своїми сірими водянистими очима на мене, перевів погляд на секретарку, що завмерла на порозі, забувши вийти з кабінету, і сказав, що то... неможлива річ. Сприйнявши те за сумніви щодо технічного боку тієї операції, я почав було запевняти, що все дуже добре продумано, але, наштовхнувшись на холодний погляд, поправився, кажучи, що мої викладки перевіряли професійні економісти, в тому числі Чорноморської РДА та Кримської бази ВМС України, що його служба може в тому переконатися сама, але він перервав ту мою тираду, нетерпляче махнувши рукою. Сказав, що те все його не обходить, бо він мав на увазі лише те, що без сплати податку я не маю права навіть приступити до робіт. Тон, яким те було сказано, презирливо-співчутливий погляд секретарки розвія усі мої — каюсь — тоді ще досить ідеалістичні уявлення про державних мужів. Уперше відчув, як всередині закипає злість на цього випущеного панка. Навіть не тому, що втратив на планування, розрахунки доволі непрості в технічному сенсі операції, на всі узгодження, поясняні з її проведеннями, місяці свого часу, а від усвідомлення того, що в цій «державній» голові, поряд з цілком похвальною думкою про наповнення бюджету, не могла вміститися ще одна проста думка про те, що в разі витоку нафтопродуктів, збитки для того ж бюджету, не кажучи вже про природу, будуть несумісні з сумаю податку, який він неодмінно хотів отримати ще до початку робіт.

Мое підприємство за таких умов, звісно ж, збанкрутувало. Кілька менших топляків через пару років по тому хтось витяг, інші захаращують акваторію бухти і до цього часу.

Ось ще один приклад. Два роки по тому, щойно після виходу постанови Віктора Хведоровича про ліцензування морських перевезень, доблесна податкова міліція Євпаторійської ДПІ (Кезля, Гавриш, Меховський), у змові з головою Євпаторійського місцевого суду Білеем та агентами Євпаторійської Торговельно-промислової палати, конфіскаувала мій вітрильник, на якому я підробляв улітку, вивозячи туристів на морські прогулочки та екскурсії. Конфіскаувала, попри те, що та постанова набрала чинності лише... через два роки. Шквал конфіскації того літа прокотився по всьому Криму. Всі ті судення швидко, без оголошення аукціону були оцінені зі значним заниженням реальної вартості (в мосемі випадку шахраями-експертами Севастопольського філіалу ХНДІСЕ під рукою Рудакових) і продані самим податківцям та членам їхніх родин.

Не кожен ризикує судитися з податківцями, проте покійний нині пан Белінський з Євпаторії та я подали позов до апеляційного суду і виграли його. Пан Белінський ще встиг вихопити свой, вже частково розібраний на запчастини, водні мотоцикли, а мое суденце славні податківці, перелякані порушеню проти них кримінальною справою, втопили. Суд з відшкодування збитків, завданіх державними посадовцями, тривав сім з половиною років. Яке-не-яке відшкодування в 2008 році я зрештою отримав, але ж тоді, в далекому 2001-му, моя держава знову поставила мене на край. Аби забезпечити вищу освіту

для молодшої доні, я знову надовго — на роки — опинився в борговій ямі. В тому ж часі, через несплату за навчання з Харківського університету радіоелектроніки відрахували сина, який в подальшому так і не поновився там.

Кримінальна справа, порушена прокуратурою Криму проти злодіїв-податківців (Кезля, Гавриш, Меховський) тягнеться майже вісім років, причому шість разів її закривали і поновлювали лише після тиску через Комітет з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією ВР, який в тому часі очолював шановний пан Володимир Стreltovich, чия підтримка була справді дієвою. Щоправда, та кримінальне провадження не надто дошкуляло нашим «героям». Начальник податкової міліції Кезля у часі перебування під кримінальним слідством отримав чергове звання і підвищення на посаді, балтувався на голову селищної Ради.

З того часу спливло немало води, відбулося чимало змін. Не змінилося одне: держава, будь то за часів Кучми, помаранчевого Ющенка чи біло-синього Януковича, своїми діямі ясно давала зрозуміти, що своїх бандитів вона не здає, а з семенів та Іванів як драла три шкіри, так і далі дратиме. Чи змінилося щось сьогодні? На жаль, мало що. Бездарна злодійкувата мафія, прикриваючись, як данина часу, патріотичними гаслами, продовжує правити бал, доводячи чи не на кожному кроці, як мало вона думає про тих, за чий рахунок живе і розкочує. Мораль? Справедливість? Закони? Жартуєте...

ГІБРИДНА ВІЙНА: ДЕРЖАВА-КОЛАБОРАНТ ПРОТИ ГРОМАДЯН?

У 2014 році, щойно видряпавшись по людських спинах, через кров і смерть Небесної Сотні, «герої майданної сцени», не кліпнувшись оком, здали ворогові, що посунув на нас двадцятитисячне кримське угруповання — флот, сухопутні підрозділи, фактично не даючи йому зможи чинити спротив, здали двомільйонний Крим, включно з автохтонним кримськотатарським народом, який не задовго перед цим повернувся з півнікового заслання. Що to було? Злочинна некомпетентність, нездарність? А може, щось значно гірше? Вдумайтесь — попри санкції, введені країнами Заходу щодо захопленого Московією Криму, українська влада не лише не ввела санкції першою, поперед них, але вже через п'ять місяців протягнула через вівцлювату Верховну Раду закон «Про вільну економічну зону «Крим»!». Власне, у всьому світі вільною економічною зоною проголошується територія, яку та чи інша країна хоче інтенсивно розвивати. Проголошення анексованого Московією Криму вільною економічною зоною означало ніщо інше, як відверту колаборацію. І колаборація та, на який наживались як щурі з Печерських пагорбів, так і маріонетки Кремля в Сімферополі, жваво вела, процвітаючи, аж доки обурені тим блюзірством кримські татари не перекрили Перекоп. 16 грудня 2015 року уряд Яценюка під тим тиском видав постанову № 1035 «Про обмеження поставок окремих товарів (робіт, послуг) з тимчасово окупованої території на іншу територію України та/або з іншої території України на тимчасово окуповану територію». Здавалось би, справедливість зрештою взяла гору? Аякже! От лише судна, які з завидною регулярністю виходять з українських портів, частенько прямають до портів Краснодарського краю чи Ростова-на-Дону, звідки вантажі вже за кілька годин катять дорогами Криму, чи — Боже борони! — в ДелеНеРії.

Зате кримчанин, який надумає перебратися на материк, у жодний спосіб не зможе вивезти ані свое майно, ані гроші, виручені за нього. Митні правила чітко мовлять про те, що вивезти можна одну друкарську машинку, один пейджер, кінокамеру, ще якийсь дріб'язок...

Але ж, формально не називаючи війну війною, що можна закинути українському уряду, який продовжує жваво гендлювати з країною-сусідом? Хіба що безпринципність, подвійну моралю. Але ж насправді ми розуміємо, що то є чистою води колаборація. Аби не мати сумнівів щодо цього, варто лише звідповісти собі на просте запитання: чи можемо ми уявити, щоб під час Другої світової чи то Британія, чи Радянський Союз продовжували жувави торгівлі з нацистською Німеччиною, щодня з кожним судном відправляючи до її портів десятки, сотні тисяч тонн вантажу, підживлюючи тим самим її економічний, а отже, й військовий потенціал? Чи можемо ми уявити, щоб уряди тих країн відпускали з миром зондеркоманди есесів, що «заблукали» на їхній території, влаштовуючи їм перед тим прес-конференції? Чи можна уявити, щоб цнотливі матіosi тих країн замість зрадливих генералів запрототривали за грati героїв, які, не шкодуючи свого життя, прикрили Край у час біди?

Щось не те з нами, панове, якщо це не

турбус нас, якщо, ремствуючи на недостатню реакцію світу на свавілля, чинене путінським режимом, самі в той самий час толерують пряму колаборацію з агресором власного уряду. Насправді, колаборація та багаторівнева. Не так давно всі були вражені витоком інформації про те, що один з міністрів уряду Яценюка поставив свій підпис під угодою на постачання електроенергії до Криму, де той іменувався федеральним округом Московії. Прикра неуважність? Не думаю. По-перше, документи такого рівня проходять не через одні руки, по-друге, є ж інші факти, які свідчать, що наша влада, заявляючи на публіку, що Крим, мовляв, — Україна, насправді вже від самої здачі сприймає його частиною Московії.

Ось невеличкий приклад. Написавши в квітні 2014 року офіційну відмову від московського громадянства, я відмовився, по сути, і від віроїв вищої московської пенсії і від можливості отримувати медичні послуги. Москва, щоправда, до кінця 2014 року виплачувала пенсії всім без винятку кримчанам, незалежно від громадянства. Отримувати пенсію від ворога — що може бути принизливішим? Тим не менш, не отримуючи більше пенсії від своєї держави, зі зруйнованим бізнесом, я не мав іншої ради, як брати ті гроші, говорячи собі, що то є дрібна путінська компенсація за втрачений бізнес. Аби вийти з тієї безвиході, восени того ж року я звернувся до Білопільського відділення ПФУ з проханням поновити мені виплату пенсії, яка припинила надходити з травня.

України. Білопільський районний суд у своїй постанові відмовився розглядати ту справу, мотивувавши тим, що позов до головного управління Фонду можна розглядати лише за місцем перебування останнього, зокрема, в Печерському суді м. Києва. На початку жовтня я надіслав позов і всю доказову базу до Печерського суду. Відповіді чекаю й досі. Власне, це вперше в моїй, на жаль, довгій судовій практиці, що суд анійайменшим порулем не зреагував на надісланий до нього позов. Такого не було за найодіознішої з наших влад...

Пенсійна справа моя, зрештою, таки надійшла, і наприкінці осені виплату моєї пенсії відновили. Я дочекався того, на відміну від білопільчанки пані Ксенченко, файлік з пенсійною справою якої пришов з Криму вже після її смерті. Здавалось би, можна радити, забувши прикрої, якби не одна деталь: виплату пенсії відновили лише з січня 2015 року, заразувавши виплачену Московією пенсію як таку, яка виплачувалася Україною. На думку української влади, все абсолютно законно, адже згідно з договором між Україною і Московією в сфері пенсійного законодавства, московитянин, змушеній втічі більшою пенсією, перебравшись до України, позбавляється відповідної права отримання її в Московії і набуває це право в Україні. Все так, окрім двох «дрібниць», які, на превеликий жаль, випалили з поля зору наших неймовірних владців: перше, я — не московитянин, а українець; друге, я хотів отримати свою пенсію, приїхавши не з Курська, а з Криму, з якого наша «геройська» влада накивала п'ятами, здавши нас Московії. Справа ж, насправді, зовсім не в нікчемних восьми тисячах гривень, почутих у мене моєю державою — пенсійних коштів, які я акумулював упродовж свого активного життя. Справа в тому, що є ще одним незаперечним доказом колаборації вищих посадовців моєї держави з путінським режимом. Адже, згідно з їхньою недологою логікою, виходить так, що Крим є таким самим регіоном Московії, як Рязанська чи Курська області, а між нами не війна, а братська любов...

Як не прикро те констатувати, але за 25 років Незалежності ми так і не навчилися обирати у владу гідних, фахових, патріотичних людей, моральних авторитетів нації, не кажучи вже про те, щоб тримати обрану нами владу під своїм невиснім контролем, міняючи її негайно, щоразу, що ж вона втрачає нашу довіру. Чи ж варто дивуватися, що манкути, піднесені нами на Печерські пагорби, не так воюють з ворогом, який напав на нас, як гендлюють з ним? Чи варто дивуватися, що гібридна війна, ведена ними, дошкауляє не так ворогові, як нам?

Ось останній приклад. Вступаючи у спадок по смерті батьків, я й тут стикнувся з невисненою турботою нашої влади про мене, кримчанина. Влада згадала про статус нerezidenta, який вона начепила мені з ухвалою вже недобре згадуваного тут закону про ВЕЗ «Крим», та постановою № 699 НБУ і..., запропонувала замовити ошінку нерухомості та сплатити вісімнадцять відсотків від її вартості до державного бюджету. Я б і не заперечував, бо ж хіба не з того бюджету оплачуємо навчання діток, утримуємо військо, лікарні

«КІНА» НЕ БУДЕ...

Президент Петро Порошенко підписав закон про заборону в Україні фільмів, знятих у Росії після 2013 року, а також стрічок, які популяризують органи влади держави-агресора, повідомило Радіо «Свобода».

Закон про внесення змін до Закону України «Про кінематографію» щодо фільмів держави-агресора (№ 3359) надійшов до Верховної Ради із підписом президента 20 квітня.

«Передбачена частиною першою цієї статті заборона розповсюдження і демонстрування фільмів, що містять популяризацію або пропаганду органів держави-агресора та їхніх окремих дій, поширюється на розповсюдження та демонстрування будь-яких фільмів, незалежно від країни походження, виробництва після 1 серпня 1991 року», — мовиться в законі.

«Заборона трансляції фільмів, вироблених фізичними та юридичними особами держави-агресора, які не містять популяризації або пропаганди, передбачених попереднім реченням, органів та дій, поширюється на фільми, вироблені та (або) опубліковані (оприлюднені) після 1 січня 2014 року», — також вказано в документі.

Цей закон набирає чинності з дня, наступного за днем його офіційного опублікування. Законодавці вважають, що він сприятиме національній безпеці України.

2 грудня 2015 року Кабінет Міністрів ухвалив зміни до Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів, які передбачають відмову в державній реєстрації та видачі прокатного посвідчення чи скасування наявних реєстрацій і посвідчень, якщо «одним з учасників фільму є фізична особа, включена до Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці, оприлюдненого в установленому порядку». Такий перелік, до якого внесли нев'язних до України іноземців, насамперед росіян, склали Міністерство культури України, повторивши аналогічний список СБУ.

Це рішення уряду викликало критику з боку фахівців. Через нього виникла ситуація, за якої під заборону потрапила низка відомих фільмів, створених іноді й українськими чи проукраїнськими миттями, лише через те, що епізодично роль у цих фільмах зіграли особи, яким заборонено в'їзд на територію України.

КОМІТЕТ З ДЕРЖАВНОЇ ПРЕМІЇ УКРАЇНИ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ЗДОБУТТЯ ПРЕМІЇ 2016 РОКУ.

Державна премія України імені Олександра Довженка присуджується за визначний внесок у розвиток українського кіномистецтва щорічно до 10 вересня. Премія, що названа ім'ям видатного українського кінорежисера і письменника Олександра Довженка, присуджується як окремим кінематографістам, так і творчим колективам.

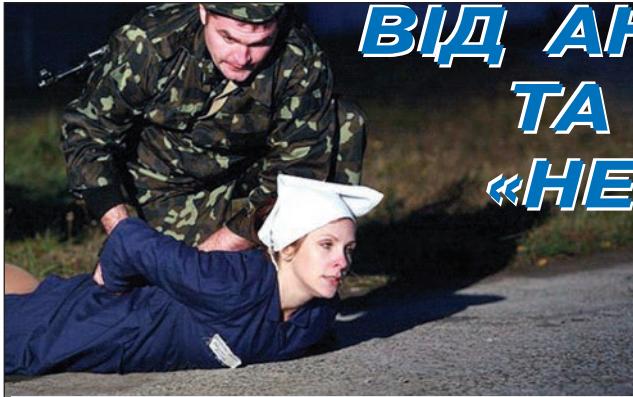
Твори та документи приймаються Комітетом з Державної премії України імені Олександра Довженка до 1 червня 2016 року за адресою:

01010, Київ, вул. Лаврська, 10, Державне агентство України з питань кіно, кім. 430.

Конт. тел.: 280-04-37.

Про кіно і не тільки...

Кадр із серіалу «Не зарікається» на телеканалі «Україна»

18 квітня відбулося засідання Експертної комісії з питань розповсюдження і демонстрування фільмів при Держкіно, на якому вирішувалося питання, чи можна дозволити до перегляду серіал «Не зарікається», який виходив в ефірі телеканалу «Україна». Після обговорення більшість експертів проголосували проти відкликання прокатного посвідчення в серіалу.

А вже наступного дня, 19 квітня, голова Держкіно Пилип Ілленко розпустив Експертну комісію. «Позитивне рішення експертів щодо можливості показу цього серіалу стало для мене непримісною несподіванкою, і я не можу з ним погодитися», — пояснив свій вчинок П. Ілленко. Серед експертів, які проголосували за заборону показу серіалу на території України, був письменник і видавець Віталій Капронов.

Дворічна кар'єра кіноексперта завершилася в один день.

Не зарікається. А точніше «Не зарікається», бо серіал здався саме так.

До засідання експертної комісії канал «Україна» підішов, як до військової операції, адже на кону стояло кілька мільйонів доларів, витрачених на 100 серій фільму.

До засідання прибуло не весь колектив телеканалу з камерою та мікрофоном. Почали з масованої психотерапії атаки. Як співав Олександр Галич: «І на жальство ях брал, і испытывал, и бумажку, что я псих, им зачитывал».

«На жальство брала» авторка серіалу, розповідаючи, як воно багато працювали, як люблять Україну й яким важливим є цей фільм. Навіть ролик змонтувала на 8 хвилин, щоб показати, що серіал насправді про Майдан, АТО і геройчних героїв.

«Іспитывали» нас інформацією про те, що серіал дивиться 23 мільйони глядачів, тож як вони тепер без серіалу (звідки в Україні взялося 23 мільйонів глядачів і хто дивиться інші канали, якщо усі мільйони дивляться «Не

зарікається», нам не пояснили? Окремо повідомили, що в Росії всіх авторів внесли до «черних списків», надали роздруківки з російських форумів, де серіал поливають останніми словами.

Окремим номером програми став головний режисер, який оголосив, що він є громадянином Росії, переїхав до України, бо тут свобода, і ніяк не думав, що й тут почнуться те, від чого він тікав з Росії (камінь у город Держкіно).

Одне слово, проти жменьки погано організованих експертів було проведено близьку психотерапічну атаку, яка увінчалася успіхом.

Про серіал. Безперечно, він — український. Во знатий на каналі, який називається «Україна». «Інтер» — інтерв'єкій, «Україна» — український. І це — єдина причина для подібної класифікації. Во справді серіал — російський.

Як справедливо зауважив один з експертів: «Весь метатекст — російський. Мова — російська. Це — російське кіно в Україні». До цього можна додати хіба те, що й назва російська, і титри російські, і, взагалі, якщо окремо не попереджати, глядач ніколи

ВІД АНТИСЕМІТИЗМУ ТА СЕПАРАТИЗМУ «НЕ ЗАРИКАЙСЯ»...

Експертна комісія при Держкіно абсолютною більшістю голосів дозволила показувати серіал «Не зарікається» — і її розпустили. Тут мішком підтримуємо голову Держкіно. Бо в країні йде війна — передусім інформаційна. А якщо військовий підрозділ не виконав свого завдання, — його треба розформувати.

не здогадається, що має справу з українським продуктом. Але не це стало причиною обурення громадян і скликання експертної ради. Причиною стала 66 серія, в якій, наче у краплі води, відобразилися усі приховані смисли серіалу.

Судіть самі: один з геройв потрапляє в полон до «еленервіців», і його маті, яку кличуть Файна Марківна (уваха!), бере в заручники родину біженців з Донбасу, які «жили мирним життям, хотіли рости дітей і щоб Донбас був вільним» (перечитайте цю фразу кілька разів — для повного вражень). Так ось підла Файна Марківна викрадає дитину, ув'язнює в квартирі маму, а від батька вимагає, щоб він визволив з полону її сина.

В одному фланконі — антисемітізм і сепаратизм, тобто розпалювання міжнаціональної ворожечі та заперечення територіальної цілісності України, якщо говорити буквально. У контексті звучали значні аргументи: «Немає авторів, які говорять українською». Уявляєте?

Найсмішніше у цій ситуації те, що серіал і справді про Майдан і АТО, а точніше — це мелодрама в обставинах Майдану й АТО. У ньому діють волонтери, добровольці, солдати, і вони здебільшого є позитивними персонажами. А терористи — здебільшого негативними.

Чому ж авторів такого проукраїнського серіалу звинувачують в антиукраїнській провокації? Може, це хитра комбінація ФСБ?

На нашу скромну думку, серіал «Не зарікається» — це коли ватники намагаються зняти щось патріотичне. Ватники — знімальна група та керівництво каналу. «Какая

разніца, на каком языке говорят герой?», «А что, на Данбасе все терористи? Плахі есть і тут, і там», «Вайна — эта всегда плох», «Ми за патріатізм і проти націоналізму», — такими були основні посили дискусії.

Пам'ятаєте радянський анекдот: що б не робили в СРСР, все одні виходив автомобіль Калашнікова? Так-от, що б не знімали ватники, вони дознімаються до сепаратизму. Закон природи. І те, що у фільмі немає української мови, українських людей, — це теж закон природи. Во це — ватний світ. Ватний світ каналу «Україна» переходить у ватний світ продукції.

Окремо хочеться згадати частину дискусії, де представники каналу переконували нас, що вони проукраїнські — адже зараз знімають перший серіал українською мовою. У контексті звучали значні аргументи: «Немає авторів, які говорять українською». Уявляєте?

У нас тоді були квадратні очі, коли ми це чули. Тоді опоненти уточнили: автори є, але вони говорять погано українською мовою. Уявляєте собі? Певно, автори серіалу вважають, що «російська», якою говорять інші герой, — справжня, з чистого джерела, і автори складаються в ансамблі.

Мусимо засмутити — як люди, які прожили в Росії майже 15 років, ми відповідально заявляємо: російська мова зовсім не така. А як письменники додаємо: ті убогі діалоги, які вкладено у вуста геройв, байдуже якою мовою промовляти, — вони

все одно залишається убогими. Так що не в акторах тут проблема.

Отже, експертна комісія абсолютною більшістю голосів дозволила показувати серіал «Не зарікається» — і її розпустили. Тут мішком підтримуємо голову Держкіно. Бо в країні йде війна — передусім інформаційна. А якщо військовий підрозділ не виконав свого завдання, — його треба розформувати. Без варіантів.

Усіх — і тих, хто був за, і тих, хто проти, — треба відсторонити. Во всі вони (тобто ми) відповідають за результати роботи підрозділу. Так що Пилип Юрійович вчинив мудро, рішуче — саме так, як має вчиняти керівник у бойових обставинах.

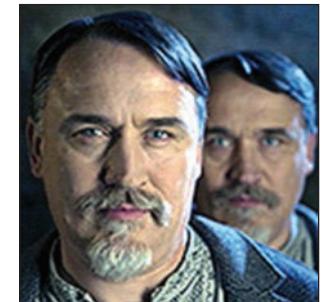
Не хочемо кидати каміння у колег, з якими разом забороняли Й Охlobistinu, і Пореченкова, і «Бригаду». Люди просто розслабилися, забули, що війна, і стали застосовувати критерії мирного часу.

Як сказав головний режисер серіалу: «В Радянському Союзі теж не хотіли дозволяти «17 миттєвостей весни», бо там фашисти показані надто людяними». Все правильно. Серіал про Штирліца було знято через 30 років після капітуляції Гітлера. Через 30 років після капітуляції Путіна ми будемо застосовувати до фільмів інші критерії. Але не раніше.

Брати КАПРАНОВИ,
письменники, видавці

P. S. Членом експертної ради був лише один із нас, але думки із цього приводу належать обом, тому не дивуйтесь, що в тексті вживався «ми». Втім, той, хто нас раніше читав, напевно, вже не дивується.

<http://life.pravda.com.ua/columns/2016/04/20/211285/>

26 КВІТНЯ МИНАЄ 30 РОКІВ З ДНЯ КАТАСТРОФИ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС

За 30 років, що минули від часу катастрофи на Чорнобильській АЕС, 30-кілометрова зона навколо зруйнованої електростанції перетворилася на заповідник дикої природи. Проте серед занедбаних будинків і хაщів залишаються жити люди. Вони працюють, вирощують овочі на городі й нечасто між собою згадують жахливі події 26 квітня 1986 року. Про життя Чорнобильської зони після аварії відроджувалися останніх років зняли низку цікавих фільмів.

«ЛЮКСЕМБУРГ» СЛАБОШПІЦЬКОГО: «НАС ЦІКАВЛЯТЬ ЛЮДИ, А НЕ КАТАСТРОФА» Чорнобильська зона за розміром дорівнює території Люксембургу — це перше, що кажуть під час інструктажу на в'їзді туди. І саме таке порівняння дало назву новому фільму «Люксембург», який зняв український режисер, автор «Племені» Мирослав Слабошпіцький.

Сюжет поки тримають у таємниці, проте відомо, що це буде фільм про життя людей, які працюють і живуть на тій заражений радіацією землі. Люди, які досі там працюють, виробили власний ритм життя. Вони не прокидаються щоранку з думками про катастрофу, говорить режисер.

«Нас не цікавить катастрофа в фільмі, це пов'язано з відчут

СВЯТО ЮНОГО СЛОВА

**Не я б'ю — верба б'є:
Будь великий, як верба,
А здоровий, як вода,
А багатий, як земля!**

Все ближче і ближче кінець Великого посту. Віддавна особливу радість приносили шоста неділя і останній перед Великоднем тиждень, який має кілька народних назв: Чистий, Жилавий, Білій, Вербний, Цвітний (Квітний) тиждень, Лазарева субота тощо. На Галичині Вербний тиждень ще називали Шутковим.

З нетерпінням чекають останній неділі посту діти, «бо то їхнє свято». Я впевнений, що з таким же нетерпінням чекають наші учасники Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені кримського поета Данила Кононенка вісточки від організаторів — хто ж ті 15 переможців, на яких чекає дорога до Києва й участь у фінальній частині конкурсу. І сьогодні, напередодні Вербної неділі, ми називаємо їхні імена.

В номінації «Поезія» компетентне журі відібрало поетичні твори Вікторії Пташинської (м. Вінниця), Ростислава Юріка (м. Кам'янка Черкаської обл.), Дарини Плитник (смт. Соснія Чернігівської обл.), Ілони Котовщик (с. Сухолісіївської обл.), Василя Єрмака (м. Київ), Олександріївки Миколаївської обл.) і Сергія Дурицького (с. Мазинівка Кіївської обл.).

В номінації «Проза» члени журі надали перевагу творам Мирослави Терещенко (м. Богуслав Кіївської обл.), Романа Бабія (смт. Підбуж Львівської обл.), Юлії Симак (м. Червоноград Львівської обл.) та Анастасії Лимар (м. Харків).

В номінації «Публіцистика» кращими, за висновками журі, стали роботи Ольги Ковальчук (м. Керч), Анни Цезар (смт. Гостомель Кіївської обл.), Діані Ахметової (м. Запоріжжя) та Маркіяна Лехмана (м. Червоноград Львівської обл.).

Саме ці учасники 29 квітня на сцені Кіївського академічного театру на Подолі отримають заслужені нагороди і стануть лауреатами першого Всеукраїнського літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені Данила Кононенка, вписавши свої імена в історію відновленого літературного свята, яке відбудеться завдяки ініціативі редакції газети «Кримська світлиця» та підтримки адміністрації Театру на Подолі.

Незалежно від того, як будуть розподілені призові місця, хочу впевнено сказати,

що конкурс вже відбувся, тому що на заклик «Кримської світлиці» відгукнулось близько 80 конкурсантів майже з усіх регіонів нашої держави. Рівень творчості дітей різний, але була б наша воля (і фінансові ресурси), то впевнений, що на нагороду заслуговує кожна дитина, яка долучилась до літературної творчості! Сьогодні ми пропонуємо читачам хоча б по-біжно ознайомитися з творами деяких (усі просто не помістяться!) наших переможців, яких представляемо в довільному порядку, незважаючи на місце в номінаціях конкурсу. (Нагадаємо, що у наших планах — видання збірки кращих творів усіх учасників конкурсу — справа лише за спонсором...).

Роман БАБІЙ (15 років) із смт. Підбуж Дрогобицького р-ну Львівської області надіслав на конкурс як прозу, так і поезію, тож членам журі довелось самим вибирати, в якій номінації Роман може бути представлений краще. Адже прочитавши, наприклад, вірш Романа — «Падуть ранети», не скажеш, що члени журі надали перевагу саме прозовим творам хлопця:

ПАДУТЬ РАНЕТИ
Блукав бабця
садом яблуневим,
Щораз присяде сумно
на осонні.
Наповнить кошик
дивом вересневим,
Щоб стигло в хаті,
десь на підвіконні.
Падуть додолу
золоті ранети,
Вбивають боки
об стіжки запрілі.
Осінні дні, задумані поети,
Показуть сонцю
спини загорілі.
Раділо літо,
мов хлоп'я маленьке,
Холодним рамоном
сипало скрізь роси,
Й пішло таке ж:
замріяне, руденьке,
Забувши зовсім
про гнилі покоси.
Зітха бабуся,
не втирає слози,
В журбі розпустить
коси посивілі.
Вона не любить
затяжні морози,
Кохає щиро весни відшумілі.
Візьме у руки нелегку корзину,
Зітхне востаннє,
ідучи до хати.

Осіннім плодом
звеселить дитину,
Собі залишить ті,
що гіркуваті.
Голівки світлі,
що є блакитноокі
Ростуть, як літо,
бабині онуки.
Падуть ранети,
не обивши боки,
Падуть в долину,
просто бабці в руки.

Далі пропонуємо вам прочитати тільки початки оповідань Романа, і ви зрозумієте, що це за творча особистість, яка в майбутньому може сміливо продовжувати писати як прозу, так і поезію:

БАБИНЕ ЛІТО
Бабуся припнула свою Ромашку до хвіртки та сіла біля неї на лавочку. Коза Ромашка — бабусин друг. Ніхто не може зрозуміти, чому наша бабуся так любить свою Ромашку. Бабуся і до конюшини, і до яблучка кіzonьку припрошує, а та ляже біля лавочки і третиться об ногу та якимись сумними очима дивиться на бабцю. «Ох, ти моя люба», — зітхне інколи бабуся...

ОЛЕСИНА КОЛЯДКА
Паде лапатий пухнастий сніг, вкриваючи поля, доро-

ги та гаї. Темна нічка опустилася на землю, лише видніються яскраві вогні вікнах по цілому селі. Заснули на змерзлій калині зграй червоногрудих снігурів, а браві горобці перебираються біля до людських осель, та цікаво зглядаючи в шибики, воркують свою сумну пісеньку. Десь здалекучується гомінка колядка. Святвечір в Україні...

ЯЛИНКА

На ринку була справжня метушня, всі кудись спішли. Петъка з татом підшукували гарну ялинку на Різдво. Серед розкішних пишно-зелених красунь примостилася низенька скромниця із декуди пожовтілими краями, яку, певно, скоро, мусіли б відправити на тирсу. Петъка, знаючи це, запропонував татові:

— Давай візьмемо що! Вона мені сподобалася.

— Але тут є краї ялинки, — мовив тато.

— Ну будь-ласка! Я хочу що!

Тато з подивом зиркнув на Петъку і мовчки кивнув головою...

Ол'я Симак

Мирослава ТЕРЕЩЕНКО, яка проживає в м. Богуслав Київської області і навчається в Богуславській спеціалізованій школі № 1, в номінацію «Проза» надіслала твір

Байдужа прохолода почуттів, розгаданих війною

...Година безглуздих вагань і змішаних з думками питань зливались у безмежний хаос чогось приземленого і такого по-далекому невловимого. Що буде далі? Що буде тоді, коли моя нога ступить на чужу і водночас таку рідину з дитинства землю? Чи зустріне мене бабуся у своєму дивовижному маленькому будиночку і чи буде рада мені?

Ні, цього не буде. Час вже облишили даремні сподівання. Нічого хорошого не буде. Крим втратив свою маленьку незалежність вже давно. Той дивовижний будиночок став тихим і по-буденному сирім після смерті дідуся. Після тієї трагедії він втратив свою казковість, яка обрамляла його пошарпані й такі таємничі закутки. Все зазнало кардинальних змін...

(У своєму творі Мирослава описує ті емоції, які вона відчувала, коли Їхала до Криму, в якому раніше бувала кожного року, тому що там жили її дідусь і бабуся. Дідуся не стало, батьки розійшлися, мама працює, а в Криму одна бабуся, до якої відправили дівчинку. Як зустріне її бабуся і тепер чужий Крим, як з цим жити далі? Та дівчинка впевнена, що прийде час і в Україні настане мир та спокій і житимутимуть діти в мірі та щасті).

...Але коли я виросту, то обов'язково житиму в Україні, де не буде окупації і війни... I смерті. Таких слів наявіть не згадуватимут. А ще на всій території моєї Батьківщини буде лунати гімн, за який ніхто не страждатиме. Ми будемо відчувати єдність і силу у священній пісні наших предків, сучасників і нашадків, котрі житимуть заради України. Бо всі ми — патріоти своєї неповторної неньки-Батьківщини, яка плекала нас століттями, напівнюючи солов'яною колисковими пісень, що загартовували і несли з собою головний заклик, котрий зберігся до сьогодні і лунає звідусіль: «Слава Україні!»...

Мирослава Терещенко

Всеукраїнська загальнополітична і літературно-художня газета «Кримська світлиця»

ЗАПРОШУЄМО НА СВЯТО ЮНОГО УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРНОГО СЛОВА!

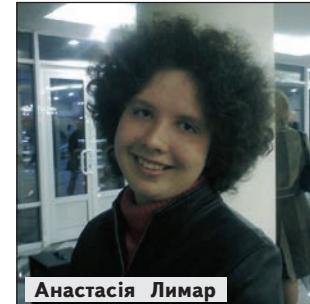
Всеукраїнський літературний конкурс «Ми — діти твої, Україно!» імені кримського українського письменника, поета, перекладача, журналіста Данила Кононенка

29 квітня 2016 р. у Києві, в Театрі на Подолі (Андріївський узвіз, 20-Б), відбудеться церемонія нагородження переможців Всеукраїнського літературного конкурсу, який народився в Криму, «Ми — діти твої, Україно!» імені Данила Кононенка.

Привітівлю юних лауреатів конкурсу прийдуть відомі українські літератори та актори. Початок церемонії о 13.00.

О 12.00 — прес-конференція для журналістів. Оргкомітет конкурсу

29. 04. 2016 р. м. Київ

Анастасія Лимар

Анастасія ЛИМАР, 13 років, з м. Харкова, в номінацію «Проза» надіслала листа, адресованого в майбутнє... самій собі:

ЛІСТ В МАЙБУТНІ
Лист до Анастасії Олександровни (який віповнилось би 45 років)

Доброго дня, Анастасіє Олександровно, я пишу Вам, бо Ви точно зрозумієте мене навіть крає, ніж рідні та близькі, бо Ви — це я у майбутньому. Держава, в якій Ви живете, дуже відрізняється від нашої сучасної — таємниці, що заслужує уваження, але вже заслужує забруднення довкілля. Хто скupий — ходить пішки...

Коли уявляю Україну, нові закони, зміни на Лисій Горі, у школах, Вашу родину, мене опохlopлює дуже приемне враження.

Я настільки поринула в світ майбутнього, що дуже зди-

вувалась, що я — підліток, що рік нині — 2016-й, і завтра мене чекає мое звичайне життя, праця, подолання нових перешкод. Та кожне з моїх старань наближає мене до Вас, до Васих 45-ти!

Саме старання приведуть мене в той світ фантазії, де мешкає Ви, Анастасіє Олександровно, у той світ, який неможливо увесь опи- сати на папері...

Анна ЦЕЗАР (16 років) із Гостомеля Кіївської області надіслала конкурсну роботу в номінацію «Публіцистика».

ГЕРОЇ В МОЇЙ СІМ'Ї

Війна... Яке страшне слово, та які важкі враження від нього... Скільки б часу не минало, а відлуння цього слова буде ятигти душу людини тим болем, який поселяла в людині війна. Вже 70 років минуло від тих страшних часів, коли майже увесь світ був вимушений боронити свої країни, домівки, свої сім'ї, своє життя. 70 років...

Здавалося б, таке велике число, але насправді цих років дуже мало. Цих років дуже мало для того, щоб забути всі втрати, увесь біль. Шоб забути усі ті страждання, які пережили наші діди, прадіди. Цього дуже мало для того, щоб змиритися, що поруч немає дідуся, до якого можна підійти в будь-яку хвилину, обняти і просто поговорити. Щиро і невимушенено. Цього дуже мало для того, щоб звикнути, що замість усміхненого обличчя та радісних очей дідуся ти зможеш побачити лише холодну сповідь з граніту; замість його рук — лише холодну землю на його могилі; замість його теплих слів та широкого сміху — гнітуючу тишу кладовища. Для того, щоб змиритися, мало не тільки цих 70-ти років. Для цього мало цілого життя...

(Продовження на 13-й стор.)

Роман Бабій

Анна Цезар

...Дідусь, який завжди підтримає і ніколи не покине у біді. Я ніколи не знала цього щастя. Мені не пощастило відчути цю радість. Але я не ображаюсь на долю чи на людей. У часи, коли починаю сумувати за дідусям, я згадую те, через що його зараз немає поруч. Він пройшов війну, зазнав кількох поранень і помер нездадово до мого народження. Він міг віддати своє життя за рідну землю. Він віддано боровся на фронті за свободу нашої країни, мир на землі. Мій дідусь виконував обов'язок перед Батьківщиною. Він знов, за що воює. Він дуже любить свою сім'ю...

Вже 70 років ми не чули цього слова та мирно жили у своїх домівках, зі своїми рідними. Але знов ця страшна війна втратила у мирне життя українців та прирекла їх на постійні страждання, сльози, біль... І знову я пишу не тому, що мені сказали, а тому, що знаю, що ще таке — чекати солдата.

Як і в часи Великої Вітчизняної війни, це страшне слово безпосередньо торкнулося моєї сім'ї. Мій тато, мій любий тато зараз перебуває в зоні бойових дій...

(Маленька дівчинка відчуває страх і неспокій на серці за свого батька, якого вони з мамою чекають кожного дня. Дівчинка як заклинання постійно повторює одну фразу: «Повернись живим»).

...Як би нам з мамою не було

Діана Ахметова

важко тут, вдома, йому ТАМ набагато важче. Він, як колись і мій дідусь, пішов захищати рідну країну, українську націю і свою рідну сім'ю. Він пішов на війну за нас із мамою, і ми його підтримуємо. Я вірю, що тато ПОВЕРНЕТЬСЯ. Він повинен повернутися. І коли він приде додому, я буду най-щасливішою людиною в світі, тому що найрідніша мені людина буде знову зі мною. А поки мені залишається лише чекати та вірити. І я вірю. Я ВІРЮ в те, що скоро ця війна закінчиться!

І мій тато також повернеться живим. І я зустріну його як Героя нашої сім'ї. У нас, в Україні, буде два Дні Перемоги.

Зраз дуже часто лунають слова: «Я — патріот України!». Так, я також. Але ще я — патріот свого тата. Ше минулого року я, можливо, і не зрозуміла б усього змісту цих трьох слів. Але зараз розумію, як ніхто інший. Я розумію, що для мене тато завжди був героєм, а зараз — тим більше. Я розумію, що готова до будь-якого вчинку заради нього...

Любіть своїх батьків! Цінуйте їх! Частіше говоріть їм про те, як ви їх любите! Виражайте свої почуття не тільки словами, але і вчинками. Не ображайте своїх батьків, адже настане час, коли ви не зможете попросити прощення, чи сказати їм про те, як сильно ви їх любите. Не грайте часу! Скажіть їм зараз! А я буду чекати дзвінка від свого тата, щоб знову почути його голос та вкотре сказати йому такі прості слова: «Я люблю тебе, татусю!».

Діана АХМЕТОВА (16 років) з міста Запоріжжя в номінації «Публіцистика» надіслала свій «Щоденник доньки бійця АТО». Ми вже публікували його у «Кримській світлиці» (№ 11 за 11 березня). Читуючи такі твори, широ радієш за нашу молодь, яка обов'язково побудує країну, в якій буде достойне життя. Молодь, яка ніколи не зрадить своє — рідне, яка вірить в щасливе Українське майбутнє:

«...Я вірю, сподіваюся, що прийде день, коли над усією країною буде чисте небо, коли душа кожного українця зрадів від новини, що нарешті закінчилася війна, і припиняться безневинні смерті, настанимир і спокій.

Я — українка. Я — донька бійця АТО. І я вірю в тата, вірю в мир, вірю в українців і в щасливе майбутнє...»

Ольга КОВАЛЬЧУК (16 років) з міста Керч у номінацію «Публіцистика» надіслала свої роздуми про Тараса Шевченка. «Шевченкові твори, його життєва мудрість так необхідні мені! Вкотре беру до рук «Кобзар». Знову я знову пізнаю те нове, небачене ще. Спраглими вустами п'ю джерельну воду з криниці поета — національного героя! Затамувавши подих, перечитую Шевченкові рядки, на мить заплющую очі — і враз хочеться перенестися у той вишневий садок, відчути аромат прекрасних квітів, послухати, як весело гудуть хрущі над вишнями... І так добре стає на серці...»

Ольга Ковальчук

Найбільше заявок конкурсанти подали в номінацію «Поезія».

Вікторія ПТАШИНСЬКА (16 років), м. Вінниця:

МОЯ МАЛЕНЬКА АУДИТОРІЯ

Моя маленька аудиторія,
Сиджу і дивлюся в вікно.
В житті, як всюди,
нудна теорія,
Складає мое чорно-біле кіно.
У кронах дерев
ховається Сонце.
Сумує холода планета.
По вулиці тихо іде
незнайомець,
Викурює сигарету.
Я тут, маленька моя
територія.
Лікуюся чаєм зеленим.
Уголос читаю
«Всесвітню історію»
Старен'ким, задумливим
кленам.

Вікторія Пташинська

*А на підвіконні
стоять фіалки,
Ці пані завжди зверхнью-дивні.
Здивовано дивляться
крізь фіранку,
Чаклунки мої темно-сині...*

Дарина ПЛІТНИК (14 років) із смт. Соснія, Чернігівська область:

БУДИНОК

Стойть будинок сірий
вдалині,
Стойть, горює
і немовби плаче.
Не вікна — очі в нього
темні та сумні,
Стойть і погляда на всіх
неначе.
Покинутий будинок вдалині
Пустив у глибину
своє коріння.
Він — наче темна круча
навесні,

Стойть і очища
своє сумління.
Тут жах творивсь
негаданий давно,
Такий, що застигає
кров у жилах.
Вона лилася тут,
як густе вино,
І страх літав
на соколіних крилах.
Стойть він одиноко на горі
Самотній, тихий,
з чорними очима,
З тяжким камінням горя
на душі,
Із долею тяжкою за плечима.

Дарина Плітник

На жаль, через дефіцит місця встигнемо подати лише фото ще декількох фіналістів. З усіма переможцями та іншими творчими доробками ми обов'язково познайомимо читачів у наступних публікаціях, присвячених конкурсус «Ми — діти твої, Україно!» ім. Данила Кононенка, виглядайте, зокрема, репортаж про церемонію нагородження.

Отже, в неділю, 24 квітня, — Вербна, а через тиждень — Великден!

Весняного дня, коли відцвітає верба, приходить до українців світле свято Великодня. Приходить з дитячим сміхом і кольоровими крашанками. З випеченою маємо високою паскою і дбайливо прикритим вишиттям святочним лозовим кошиком. Це свято — невід'ємна часточка українства. Така сама, як Різдвяна колядя, як славне козацьке минуле, як Дніпро, як Софія... Великден приходить до нас, аби поєднати близьких людей, дати їм нагоду пробачити прикроці і сказані зопалу слова. Тієї миті, коли вдається над нашою великою Україною Великодні дзвони, нехай оселиться у Вашому житті щастя! Нехай воскресне у Ваших душах усе найкраще на землі — непохитна віра, щира відданість і вічна любов. І саме напередодні цього Великого свята відродиться добра кримська традиція вітати переможців літературного конкурсу «Ми — діти твої, Україно!» імені кримського поета Данила Кононенка, і хочеться вірити, що цей конкурс стане найкращим і найвищим у світі пам'ятником нашому землякові, який раді кожному Великодному конкурсу, кожному дитячому літературному таланту. Данило Кононенко писав, звертаючись до конкурсантів: «Любі друзі — юні поети, прозаїки, публіцисти! Шукайте свій власний голос, будьте завжди самими собою, пишіть так, як підказує вам ваше серце, і ваші твори будуть цікавими, потрібними і небайдужими для інших!».

Дослухаємося до слів поета! Удачі і щастя всім учасникам конкурсу! І до зустрічі в столиці України — Києві на церемонії нагородження переможців!

Олесь ТАВРІЙСЬКИЙ
Сімферополь

Ілона Котовщик

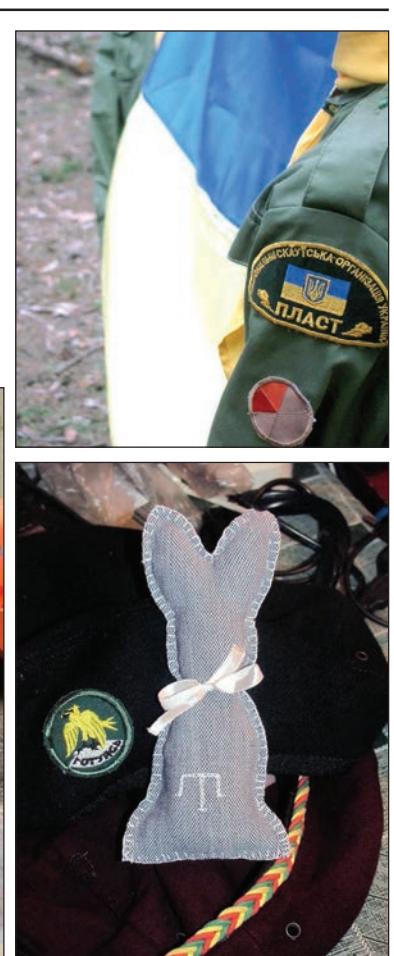
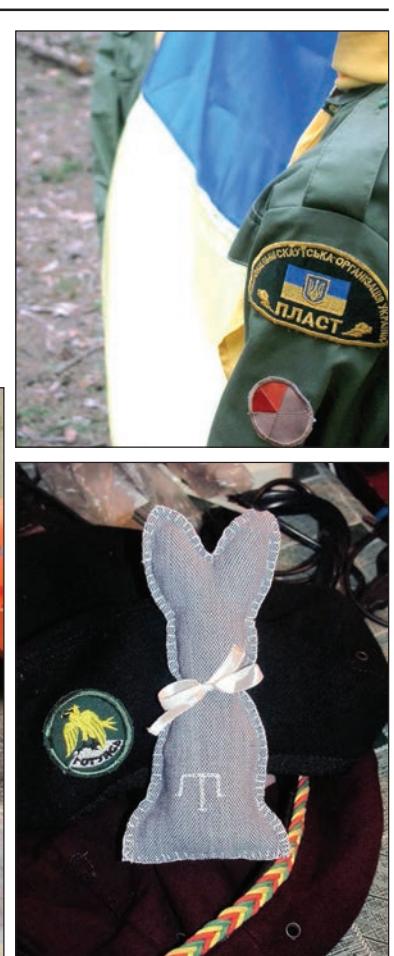
Маркіян Лехман

Ростислав Юрік

Олександр Андронік

Сьогоднішня поетична сторінка «Кримської світлиці» представляє неймовірно тонку, чуттєву, вищукану поезію Світлани Костюк. Пані Світлана народилася в мальовничому с. Кукли, що на Волині. Член НСПУ. Має вищу філологічну освіту. Працювала у забрудненій чорнобильській зоні кореспондентом районної газети, директором школи в Іванічівському районі. Зараз – викладач української мови та літератури, керівник літстудії «Дивослов» Нововолинського обласного ліцею-інтернату. Голова районної ГО «Спілка «Чорнобиль України». Переможець Міжнародного літературного конкурсу «Між словом і вічністю» (Італія, 2015), Міжнародного конкурсу (2 етапу) «В століттях чатус Чернечча гора» – до 200-річчя Т. Шевченка, багатьох Всеукраїнських конкурсів (ім. Леся Мартовича, «Незламні українці», «Викрадення Європи» та ін.). Лауреат першої літературної премії ім. Івана Низового (2016). Брала участь у Міжнародному польсько-українському проекті «Школа в громаді, громада в школі», Міжнародному конгресі «Література і мир» в Пакистані (2013), Міжнародному форумі «Сестри по обидві сторони Збруча» (2014). Проживає в м. Нововолинську.

Автор книг поезій «Спалахи душі» (1998), «Наодинці зі світом» (2012), «Маленьке диво» (для дітей, 2012), «Листи без конвертів» (2013), «Мереживо чудес» (для дітей, 2014), «Про що шепотіли листочки» (переклад польською, 2014), «Траєкторія самоспалення», 2015. Друкувалася у колективних збірниках «Перевесло», «Мамина криниця», «Натхнення», «Вінтаж», «Осінь у камуфляжі», «Сто творів, які варто прочитати цього літа», «Небесна Сотня», «Викрадення Європи», «Воїнам світла», «Подяка Богу», в літельманахах за рубежем (Америка, Польща, Ізраїль, Румунія), журналах «Дзвін», «Дивослов», «Склянка часу», «Педагогічний пошук», «Світ дитини», «Буковинський журнал», «Золота Пектораль», «Ангелятко». Поезії перекладалися англійською, польською, російською мовами. Є автором більше 40 пісень, написаних разом з українськими композиторами.

Світлана КОСТЮК

ДУША БОСОНІЖ В НЕБО ЙШЛА – ШУКАТИ БОГА...

БОЇ З СОБОЮ

Бої з собою – бої без правил...
Мости згорають на переправі,
На переправі до світу того,
Де ти і тиша... і вимір Бога...
Де миті щастя такі беззінні,
Де ти ще вірши в казки осінні,
Де, як метелик, душа тріпоче,
Де пісня віща злетіти хоче...
І ти гукаєш – тебе не чують.
У душах темних чорті ночують.
У діким полі – бездонні вирви,
В екстазі входять криваві битви.
І ти не знаєш, навіщо все це.
І рвеш на клапті єдине серце.
І ходиш світом по углов'ю,
Де ще слідочки цвітуть любов'ю...
Твоя молитва стає набатом,
Бо жити важче, ніж помирати...
Бої з собою без перемоги...
Не всі дороги ведуть до Бога...
Не кожна битва –

це крок до миру...

Не кожну душу приймуть в офіру...
Ти не програєш в отому герці,
Як зійде світло в твоєму серці.
...Пісні і вірші –

як сіль молитви –

Знайдуть опісля на полі битви...

–

ПОСЛАННЯ ДО ГЕНЕРАЛА-ЗРАДНИКА

Пихатий генерале, як живеш?
Я – вчителька,
що того хлопця вчила,
В якого свіковириста могила,
В яку ти і сльозинки не пролреш...
Бо що для тебе сльози матерів,
Хлоп'ята, що ішли

«живцем на міні»...

Тих броників хватало й половини,
Аби ти свій мільйончик заробив...
Жорстокий генерале, як ти міг
На нари запроторити хлоп'ято...

Що п'ятій місяць

вчилися воювати
Без сну і їжі, падаючи з ніг...
Віттання ще від сивих матерів

Тих пацанів, яких ти піділ зрадив,
Яких дотла палили «Гради»,
Бо ціль по них

хтось все-таки навів...

Пихатий генерале, зручно так
В тоновано-броньованій машині...
У сина твого очі також сині,

I спить він, як і той,
мабуть, навспак?..

Ти знаєш, що у кожному селі
Тепер щодня чекають похоронок?..
Ти вміло прикриваєшся законом,

Що не проб'ють ні кулі, ні жалі...

Як найманець

на цій святій землі...

ВІЧ-НА-ВІЧ З МОРЕМ

Морська безодня, віща глибина,
І світлі кола, й полохливі тіні,
І зойки зір, і спомини чайні,
І кимось злим нав'язана війна.

І сліз пекучих море, море сліз
На узбережжі, де пісок і піна.

І зовсім незахищена людина,

І бід вселенських

не-чумацький віз.

Медузи хмар розпатланих і синь,

Небесна синь, дарована богами,

Єдине сонце котиться над нами,
Туманну осяває далечіні.

І хочеться гукнути у світи,

Понад шторми,

розхристано-безбожні,

Що так потрібен МИР

людяні кожній,

тож СОХРАНИ,

СПАСИ

І ЗАХИСТИ.

ЗУМПІО ВСЕ...

Зумію все... Усе переживу...

Хай скаженоїт всі кати й пілати.

Душа моя, загорнена в траву,

Уже уміє падати й вставати...

Настана на болях і боях,

Вона, мов камінь, білій і гарячий,

Що викинутий долею на шлях,

Де всенік люство

молиться і плаче...

А для душі не створено межі

Між болем-радістю,

між тугою-журбою,

Хоч вслід летять заточені ножі

І йде війна –

війна з самим собою...

Хто не болів – і щастя не пізнає...
Це те, що нас підносить і тримає
У хаосі вселенської війни...

* * *

3 Тобою Бог...

To поруч, а то над...

I Ангели його золотолікі...

Усі його ліси, озера, ріки...

Земне життя

із сотнями принад...

Земне життя із сотнями тривог,

Яких не перейти, не розв'язати...

І треба людям щось таке сказати,

Щоб в кожнім слові

вишав горизонт

I почуття, яких не підробити...

Bo ж ми в цей світ приходимо

ЛЮБИТИ –

У цьому вища сутність і резон...

У кожного – свій голос-камертон,

Важка стезя між світом

і пітьмою.

...Щоб освітити простір цей

собою –

Кидаеш в ніч

единий свій жетон...

* * *

Слова-образи, кинуті недбало,

Сховати хочу десь за образи...

А для душі шукаю покривало

Із зоряного шовку-органзи...

Сніжить кругом. В очікування чуда

Святвечір чесно проситься у дім.

А поруч хижо тупцяє іуда

Із солоденьким зашморгом своїм...

Людська душа –

планета невідкрита,

Не варто в ній кидати багно...

Мені б для Вас прощення

відмолити...

I святості... хоч маков зерно...

Молюся вже до зір, до неозору...

До цих снігів, до лісу, вітерця...

До світлого небесного престолу...

До Матері...

До Сина...

До Отця...

* * *

I знову я біжу кудись по колу, де всі

стежки – як навісні мости...

Сліпців і звірів – тьма... ну а навколо –

до вітра пришвартовані дроти... Такі

міцні, що годі обірвати, такі ко-

лючі, що не обійти... I видає лука-

вий автомати... i ти уже не годен

утекти... Bo всі стежки ведуть лише

до себе, bo всі дороги сходяться в

одну... I ти руками ловиш клаптик

неба... i гойдалку – легку i навіс-

ні... Zdіймаєш над буднями i

пишеш, аж заходишся плачем...

Nаписаним уже живеш i

дишеш, сплітаючи любов i дикий

шем, i світла незніщного вітрила...

Що потайки торкаються небес...

Ti щось таке в поезії відкрила, що

стало таємницею чудес... I це стало

кодом ві

(Продовження.
Поч. у № 14-16)

Він відів погляд і, прімрживши очі, став дивитися на скотловану поверхню моря. Про що він думав, можна було лише здогадуватись. На щастя, думки не можна підслухати, навіть сидячи зовсім поряд, інакше доля цього рейсу могла б скластися зовсім по-іншому.

— А чо, Севастополь скоро покажеться? — спітав нараз, виходячи з задуми комісар.

«Севастополь!». Я не повірив власним вухам. «Який ще Севастополь, про що це він?».

Микола теж ощелешено позирнув на конвоїра. Один лише дядько Іван і окон не змігнув.

— А, скоро, скоро, — мовив, нібі знехотя. — Встигнемо з козами на торг. Спершу, може, ще доведеться зайти в Євпаторію. Бував там?

— Как не бывать! Бывал и не раз. У них там еще Ревенсовет на самом берегу, а рядом большой собор и мечеть татарская, — відмовив комісар.

— Еге ж, — піддакнув дядько. — I мечеті там тобі, і мінарети...

— И скоро там будем?

— Та, так думаю, що вночі, якщо вітер не підведе.

— Так долго? — здивувався комісар. — Так мы же от неё за пoldня телегой доехали!

— Теле-егой, — протягнув дядько. — Возиком, та ще й напрямки, воно, звісно, можна й за півдня. Та ще й конята, певно, добре були?

— Хороши были лощадки. — стримано погодився комісар.

— Отож, — зіткнув дядько.

— А тут, доки навколо всіх мисів обійдеш... Та ще з цим вітром... Відніс він нас трохи в море, бач. Та, тепер вже недовго.

— Хорошо бы, — скривився комісар. — А то, качает тут у вас, туды его в коромысло...

— Та ж, море, — погодився дядько Іван. — Тут так... Попоїбіта приліг. Все дно, робити нічого.

— За еду, дядя, лучше не вспоминай! — скривився комісар. — Вот, приліг бы я со всем моим удовольствием, да, только как подумаю, что надо спускатися в тот ящик, так, вериш, — кишки узлом начинают завязываться. Воняет там шібко...

— Воняє? — здивовано скинув свої густі брови дядько Іван. — А що ж воно там таке може воняти?

— Так это... — зашарівся комісар. — Плохо мне было ночью. Прибраться бы там надобно... Велел бы ты Гришане что-ли подшаманити там. Ну, посуди, не мне же, герою Перекопа, блевотину вытирати.

Я нашорошив вуха. «Цього бракувало!».

— Герою, кажеш, — наспівився дядько Іван, і очі його, їй того примижені, перетворилися на щілині-бійниці. — Герою, воно, звісно, не годиться таким займатися. Та от біда — не можу я такого своїм хлопцям наказати. За судновою роллю вони значаться тут мореплавцями, а не нянками, мають свої певні обов'язки... Доведеться, видно, мені самому... — блиснув сполеляючим поглядом на «героя». — Зачекай лишен, гукну когось з них, аби замінили мене біля тимона.

— Ладно, чого уж там... — закліпав той очима. — Сам справлюсь.

— Сам? Ну, то візми он там відерце, ганчірочку і — з Богом! — старий зіпчив зуби, довго лапав по кишенях, потім видобув з якоїсь натопту лульку і, ламаючи сірники, став припалювати.

Звісно, то було жорстоко. Комісарів, либонь, і справді було непереливки. Але, як то кажуть, що посіш...

Сяк-так прибравши, комісар потинявся трохи по палубі, помацав для чогось кришку трюмного люку, спробував заговорити з дядьком Іваном, але той виглядав дуже заклопотаним, тож, спустившись до камбузи, він забрався на койку і чи то спав, чи лежав, але до пізнього вечора мі його не бачили й не чули.

На вечір Микола зварив густу юшку з осетрини, приправлену часником. Хліба до неї, щоправда, видав по точенькові куснику, зате до паруючої, розсипної пішоняної каші, яка просто-таки танула в роті, було скільки завгодно копчені кефалі. Запивали легким виноградним вином. Не пригадаю, щоб дядько Іван коли балував нас, але љи ми в морі навіть за тієї скрути смаочно і досита. Апетит, вважав він, є

Він налив ще і знову випив. Вино, звичайно ж, було слабеньким, але по тому, як наша «гість» ставав чимдалі говорікішим і говорікішим, було ясно, що його вже добраче розібрало.

— И п'ёте-то вы как-то не по-нашему, не по-русски, — несло його далі. — Не чёкнется, тост не скажете...

— Так ми ж не на весіллі, — резонно відказав дядько Іван. — А що не по-вашому п'емо, так ми ж і не ваші. Ми нації з тим нічого не поробиш. П'емо як вміємо, як батьками заповідано. А ти ти собі як хочеш, хоча, як я бачу, то тобі вже б і досить.

— Енто мне-то? — відкопилів губу комісар. — Мне нет. Это вы, хохлы, не умеете пить. А я... Я могу вот енту бутыль сам-один за один присесть выпить и — ни в одном глазу, понимаешь ли. Во!

кого вестону*, трохи ще заширокого і задовгого. Я застебнув його на всі гудзики і підняв комір. Микола все так же сидів на своєму місці. Його темний силует з низко наступним на лоба м'яким картузом та піднятим коміром бушлату, чітко вирізнявся на тлі широкого фосфоруючого сліду, що полішив за собою «Мітія». Я сів поряд з ним і став дивитися, як старий в каморі прикручував лампи, аби дурно не вигорав гас. Покінчивши з тим, він піднявся по скрипучих сходах і прикрив за собою двері вітряні. Роззирнувшись за звичкою навсібіч, подивившись на зорі та на слід позаду, він сів біля нас, витягнув свою ста-туру прокурену лульку, натоптав її духмяним тютюном, пріправивши буркун-травою, і, лише розкуривши її, заговорив.

Микола грюкнув кулаком об лаву. — От іроди! А як же нам жити? Може, вони нас годувати будуть?

— Я ще тоді зразу подумав, — продовжував дядько Іван, — повернутися вночі, забрати всіх наших, та й гайнути, хоч би й в ту ж таки Грецію, в Салоніки чи в Пірей — там мене знають — аби подалі від цього раю.

— А хазяйство? — похопився Микола. — З хазяйством як? Його ж із собою не прихопиш.

— Ет, скажеш! — махнув рукою дядько Іван. — Хазяйство, воно наживне. Душу, душу, кажу тобі, винести! Хіба не бачиш, що саранча ця наповзла надовго і нинішні вона, попри всі їхні облудні слова і запевнення, не трутнів, а бджіл! Твоє хазяйство їм як приманка, — не відступляться, доки не проїдять, не прогуляють, по вітру не пустять. А не відступишся ти, то ти тебе не пожаліють. Який сенс хазяйнувати, дбати, коли все надбане забирають і тебе я упосліджуєш? Шо ж це за життя, коли ти нужденний кусень хліба мусиш у сковку тримати! Страшний, хлопці, початаок цієї влади, а чеє мое серце, що й гірше може бути.

— Чого ж не вернулись? — спітав я просто. — Через комісара?

— Маєш на увазі нашого архангела? — по голосу я відчув, що дядько Іван усміхнувся. — Не зовсім так, Грицю. Не через нього одного. Разом з ним притриміло ще четверо ЧОНівців*. Сталі на постій у селі. Як думаєш, для чого? От-от... Але і те не все. Маю вам казати, тепер вже нічого критись, що потрапили ми ще в ту халепу. Не одним нам запахло смаленим. От і мудрі голови з «Солі Таврії» вирішили, що їхнім талірам-дукатам куди як безпечніше буде в якомусь з грецьких а чи турецьких банків.

— А чого ж не здамо? — тихо спітав Микола. — Старий пахнув димом, важко зіткнув.

— Ну що Ви мовчите, тату! — не витримав Микола. — Хіба не бачиш, що навколо криємо мозолями будувався наш «Мітія»? З якого дива мусимо віддавати його? А чи ми його вкрали, чи що?

— Зажди, не гарячкай! — зупинив його дядько Іван. — Хіба не бачиш, що навколо ділється? Час тепер такий: викорчували дуби і за підлісок беруться.

— Та, бачу, бачу, тату... — відмовив Микола з досадою.

— Чи ж не казав я Вам, що один лиш Нестор Іванович і думає за селянами, про просту людину?

— Нестор твій царя в голові не має. Вже одні те, що думає без держави обійтись, свідчить про його «великий» розум, — дядько Іван покручив чубуком лульки біля скроні. — Народу без держави, без закону — то, мов бджолам без матки, один шлях — розпорощисти і згинути. Держава — це порядок, але який він там не є.

— Порядок? — осміхнувся Микола. — То ось і маєте порядок! Тільки щось не до смаку він мені. Що ж це за держава «рабочих і крестьян», коли вона, що з одних, що з інших три шкури лупити і пласти при тому не дає, де на словах все для народу, а насправді одні лішень трутні та бандюги живуть?

— Ох-хо-хо... сумовито зіткнув дядько Іван. — Не так воно все просто. Те, що обі-

вали большевики, було, що не кажи, дуже принадним для багатьох: землю селянам, фабрики робочим — хто ж на те не пристане? Он як збурився народ на ту приманку! На неї, як на живця, ловили, ловлять і довго ще будуть ловити довірливих простаків — попомніть мої слова. Але не про це зараз мова. Втрапивши поміж журна, нема часу мудрувати. Варто подумати, я самим душу винести. А «Мітія»... «Мітію» школа, звісно. — Він знову глібоко зіткнув. — Було мені сказано:

«Не заси фелюту, то й тобі й всьому твоєму кодлу бути там, де Макар телят не пас». От і кумекай тут... Микола грюкнув кулаком об лаву. — От іроди! А як же нам жити? Може, вони нас годувати будуть?

— Я ще тоді зразу подумав, — продовжував дядько Іван, — повернутися вночі, забрати всіх наших, та й гайнути, хоч би й в ту ж таки Грецію, в Салоніки чи в Пірей — там мене знають — аби подалі від цього раю.

— А хазяйство? — похопився Микола. — З хазяйством як? Його ж із собою не прихопиш.

— Ет, скажеш! — махнув рукою дядько Іван. — Хазяйство, воно наживне. Душу, душу, кажу тобі, винести! Хіба не бачиш, що саранча ця наповзла надовго і нинішні вона, попри всі їхні облудні слова і запевнення, не трутнів, а бджіл! Твоє хазяйство їм як приманка, — не відступляться, доки не проїдять, не прогуляють, по вітру не пустять. А не відступишся ти, то ти тебе не пожаліють. Який сенс хазяйнувати, дбати, коли все надбане забирають і тебе я упосліджуєш? Шо ж це за життя, коли ти нужденний кусень хліба мусиш у сковку тримати! Страшний, хлопці, початаок цієї влади, а чеє мое серце, що й гірше може бути.

— Чого ж не вернулись? — спітав я просто. — Через комісара?

— Маєш на увазі нашого архангела? — по голосу я відчуваю, що дядько Іван усміхнувся. — Не зовсім так, Грицю. Не через нього одного. Разом з ним притриміло ще четверо ЧОНівців*. Сталі на постій у селі. Як думаєш, для чого? От-от... Але і те не все. Маю вам казати, тепер вже нічого критись, що потрапили ми ще в ту халепу. Не одним нам запахло смаленим. От і мудрі голови з «Солі Таврії» вирішили, що їхнім талірам-дукатам куди як безпечніше буде в якомусь з грецьких а чи турецьких банків.

— А чого ж не здамо? — буркнув Микола. — Я їх розумію. Але до чого тут ми?

— До чого? — дядько Іван потягнув так, що в люльці затріщало й зашкварчало мову ковальському горні, і червоні відблиски на мить освітили його зосереджене обличчя. — А до того, що ті мудреці здогадались перевезти своє золото на нашім суденці.

— На Севастополь? — не віртимався я. — З пустим трюмом?

— Авжеж, — погодився дядько Іван. — То було б дурістю. А тому, миль так за двадцять, доведеться попрощатися з «Мітією», пересісти в гінчку* і вже так добиратися до берега.

(Продовження
в наступному номері)

ПОЯСНЕННЯ

*1 гарнеч = 1/4 відра = 12 склянок = 3,28 літра

*Вестон — одноброртна куртка

*ЧОН (рос. — части особого назначения) — частини особливої призначення — загони для боротьби з контрреволюцією

*Гінчка — човник на судні для зв'язку з берегом

Валентин Бут

Дівчата в національному зі стрічками в косах. Букет маків у руках і таке ж квітуче макове поле, за яким видніються гори. Ця картина «Квіти серед квітів», створена заслуженим художником України і Криму, лауреатом міжнародних конкурсів і премій Тетянною Шевченко в 2010 році, перекреслює образ українки-козачки, солдатки, сусідки з репертуару вокально-хореографічних колективів, на якому виростили післявоєнні покоління. Витонченність і граціозність дівочої постави, ясний погляд очей, в яких — радість і ніжність, мрійливість і загадка.

Картина запам'яталася. І в неї з'явилося продовження: портрети і композиції жінок різних національностей у народних костюмах. Об'єднані в художній етнокультурний проект «Вінок кримських гра-

цій», вони були презентовані нещодавно в Будинку художника Сімферополя. На сьогодні це 21 картина. В створенні колекції взяли участь четверо учнів-любителів пастельного живопису, які торік під керівництвом Т. Шевченко взялися освоювати цю техніку письма фарбами і включилися в реалізацію задуманого нею ще два десятиліття тому проекту про багатонаціональну усмішку кримчанок.

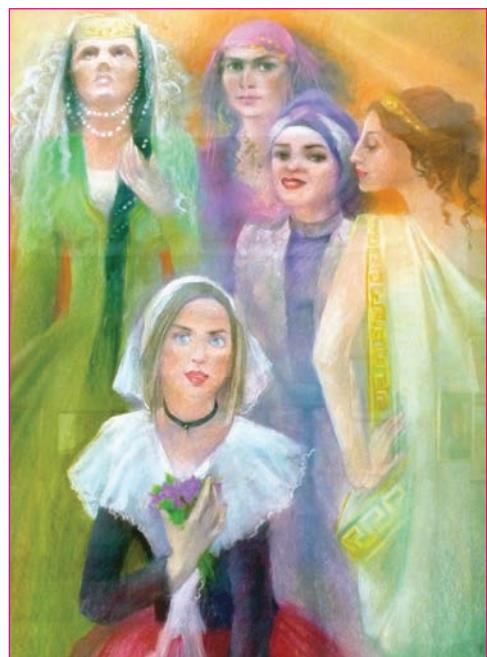
Робота над ним розпочалася спонтанно, але вона настільки захопила всіх, що ми не могли зупинитися, — розповідає художниця. — Часу було мало, ритм — швидкісний...

— Я тільки в серпні минулого року доторкнулася до цього прекрасного малюнка в техніці пастелі, раніше ніколи не малювала, — говорить Наталія Єфетова, лікар-стоматолог поліклініки Сімферопольської міської лікарні № 7. — Але навколо така

краса, що хочеться зупинити кожну мить і викласти на аркуш паперу чи полотні. А які прекрасні дівчата! Вони просто заряджені енергією сонця, тепла, яку випромінюють на інших.

Вона — автор чотирьох картин, юрист і підприємець Дугма Михайлова — трохи, інженер-геолог за фахом Ірина Погорєлова — однієї. Єдиний чоловік у творчій групі «Тетяна Шевченко та учні», інженер-механік, дизайнер і маркетолог у мінулому, а нині — арт-менеджер проекту Валерій Новицький є співавтором п'яти картин.

Кожна жінка зображені національністі — це цілій світ особливої духовності, властивої її народу з багатовіковими традиціями і звичаями. Приміром, одна з авторок — Д. Михайлова — є представницею рідкісного на нашому півострові ассирійського етносу. В автопортреті вона не лише передала А-

сірій чаруючі таємниці, а й виконала на презентації а капельно древню мелодію арамійською мовою, якою розмовляв Ісус Христос.

Для створення образів національних характерів Т. Шевченко з учнями провела велику дослідницько-пошукувую роботу, проаналізувала масу інформаційного матеріалу. Представники національно-культурних автономій півострова розповіли про особливості та характерні деталі побуту, кухні та одягу. Виявилось, наприклад, що шапочка в одних народів носять на голові вище, а в інших — нижче. Естонці показали свої прикраси, що виконують функцію оберегів. Француженка з Ніцци, член Кримського французького товариства, надіслала раритетну фотографію 1900 року, на якій добре видно різні варіанти носіння хусток, які є невід'ємною частиною одягу французьких жінок.

Усі ці подroбці та характерні ознаки кожного народу Т. Шевченко передала в диптиху «Вінок кримських грацій», що розміщений у центрі експозиції. В його лівій частині зображені росіянка, українка, іспанка, кримчака, узбечка, в правій — француженка, грузинка, циганка, кримська татарка, грекиня.

Кожна картина за сюжетом і колористикою не повторює іншу. Приміром, кримські татарки зійшлися біля джерела, азербайджанки зустрілися за питтям чаю. Голубін моря поєднуються з волошковими мріями естонок, вірменок зачарував гранатовий вечір...

Скільки в цих творах світостійності! І ця палітра природних барв і людських емоцій з урахуванням того, що на півострові проживають представ-

ники 175 національностей, буде розширюватися. В цьому художницю та її учнів підтримують генеральний спонсор — Сімферопольська єврейська національно-культурна автономія за сприяння регіональної громадської організації «Міжнародний центр культури і творчості «Жінки Криму». А презентація, проведена за участі Державного комітету у справах міжнаціональних відносин і депортованих громадян РК, Будинку дружби народів, дитячого вокального ансамблю «Радониця», перетворилася в справжнє свято єднання культур і народів, відкритих назустріч дружбі та взаєморозумінню.

Подібного проекту, за словами виступаючих, немає ніде в світі. І Тетяна Шевченко виявила намір показати його в майбутньому в різних регіонах Росії та за кордоном.

Крім «Вінка кримських грацій», мета якого — збереження традицій і віковічного культурного зв'язку народів, що населяють сучасний Крим, на виставці демонструються й інші живописні твори Т. Шевченко, зокрема,

престижний міжнародний конкурс піаністів у Голландії.

Документальний фільм «Pianino for Peace» («Піаніно для миру»), де також розповідається про долю маленької кримчанки, отримав визнання на міжнародному фестивалі світу і кіно «International Peace & Film Festival».

Український проект «WoMo» склав список дітей, які «здивували Україну цього року», в який також увійшла юна піаністка з Криму. Обдарована дівчинка стала єдиною дитиною, яка одержала біометричний закордонний паспорт особисто від Президента України Петра Порошенка.

www.radiosvoboda.org

ЮНА УКРАЇНСЬКА ПІАНІСТКА З КРИМУ ПЕРЕМОГЛА НА МІЖНАРОДНОМУ КОНКУРСІ В БРЮССЕЛІ

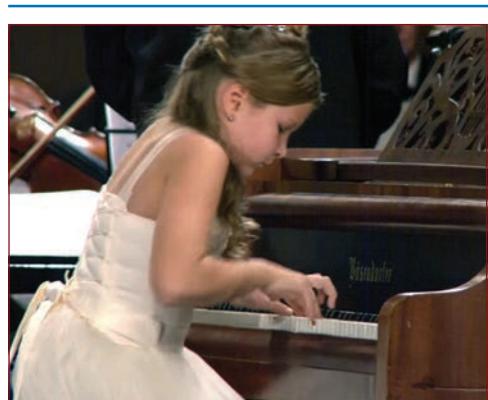
10-річна піаністка Христина Михайличенко перемогла на міжнародному конкурсі «Merci Maestro», який відбувся в Брюсселі. Про це на своїй сторінці в Facebook написала матір переможниці Наталія Михайличенко.

«Понад 40 учасників у групі А. Конкурс у два тури. До другого туру пройшли 15 дітей віком до 11 років, і це вже всі лауреати міжнародних конкурсів, що прийшов в європейську столицю продемонструвати національну музичну академічну школу. Друзі,

аплодуйте, Україна перша!» — написала Наталія Михайличенко.

Згідно з умовами конкурсу, переможець у категорії А отримує премію в розмірі 200 євро.

Раніше сайт проекту Радіо «Свобода» «Крим.Реалії» повідомляв, що родина Христини Михайличенко перебуває на Київщині з анексованого Росією Криму. Свій перший великий конкурс Христина виграла в п'ять років. У січні 2015 року дівчинка виграла

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджені приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо готовувати до друку щотижневі номери газети і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті щоп'ятирічно виставляється інформація про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. Редакція «KC»

Oформити **ПЕРЕДПЛАТУ** на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культу-рологічні видання ДП «Національне газетно-журналне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура»), «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua. Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nnu.kultura@gmail.com**

